

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FÓHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

Akik az ingoványba futnak

Irtó: VÁZSONYI VILMOS

Csodálatos és tanulságos alakulás a Wolff-féle, magát kereszténynek nevező közegpárt. Elemei között ott vannak Bethlen István egységspártjának hűséges tagjai, Viczián István és Platty György; ott vannak a kormányt támogató Wolff-Zichy-féle párt tagjai; ott vannak Gömbös Gyula fajvédői, kemény ellenzéki vitézek; ott vannak Friedrich István és hívei; ott vannak a keresztényszocialisták, ugyancsak elszánt ellenzéki leventék. Az egyedül bologdító gyűlölet jegyében egyesülnek mindannyian. — Közöttük nem von árkot az a csekélység, hogy egyik részük kormánypárti, a másik meg ellenzéki; az egyik részük legitimista, a másik szabadkirályválasztó, aki budaörsi érdemeire hivatkozik. — És a kormány, amely Ripka kormánybiztos újján Budapestet a szabadelvűséggel kaeérkodik és miközben Wolffék megkérdése nélkül egyetlen lépést sem tesz, el akarja hitetni, hogy fővágya Wolffék kirtása a városházaról, a kormány megengedi, hogy az ő hívei az ellenzéki fajvédőkkel, Friedrich-pártiakkal és keresztényszocialistákkal egy közegpártot alkossanak, közös nagygyűléseket tartsanak, együtt agítálganak, együtt tűzenek ki politikai programpontokat.

A reakció tábora egységes. — Egységes olyan nagy mértékben, hogy nincs különbség soraikban kormánypárt és ellenzék között.

És mi volna ennek a világos logikai következménye? Az, hogy a másik oldalon is meglegyen a teljes egység. *Mindazoknak, akik hívei a jogegyenlőségnek, ellenségei a gyűlöletnek, akik a haladás és az alkotó belső munka Budapestjét kívánják vissza, együtt kellene haladniuk, hogy legyőzhessék a reakciót.* A demokratikus polgári társadalomnak és a munkásoknak, akik egyaránt ellenségei a reakciónak, egy tábort kellene tömörülniök, hogy az erők egyesüljenek és fegyvereiket csak a közös ellenség ellen használják és ne egymás ellen fordítsák. Ilyen összetartással sikerült már levérni a reakciót néhány város közegpártválasztásán. A Budapest környékén alakult új rendezett tanácsú városok a polgárok és munkások nagyszerű összefogásával szabaddították fel magukat a reakció uralma alól.

A kormány ravaszága meg akarja akadályozni, hogy Budapestben ez a példa megismétlődjék. Ez az a kormány, amely egyszerre mindig több vasat tart a tűzben és azt, amely alkalmatlan, nyugodtan oda dobálja a politikai öskavas közé. A kormány úgy gondolkodik: a kurzus a város-házán kormánypárti volt; az tehát a feladánya, hogy biztosítani kell, hogy a város-háza a kurzus bukása esetén se legyen ellenzéki, a piszkos vízzel együtt nem szabad a gyermeket is kiönteni, a kurzus-kormány-pártiság helyébe hadd lépjen a kurzus-nélküli kormánypártiság. Erre jó az olyan

irányzat, amely szabadelvű cím alatt politikamentes városi politikát hirdet, ez tehát nem veszedelmes ellensége a kormánynak.

Az egyik feladvány elvégzése Ripka kormánybiztos úr hivatása, akinek, mint volt gázyári igazgatónak, a Wolff-párti kurzusos kormánypárti szénből kurzustalan kormánypárti koxot kell termelnie. — A másik feladvány elvégzése az úgynevezett szabadelvű pártba vár. Az egyik a jobbparton dolgozik, a másik a balparton és van néhány híd, amely átvezet az egyik partról a másikra.

A kormány furfangos tervének elérésére kiadta a jelszót, hogy meg kell teremteni a polgári egységet. Polgári egység! Milyen képmutató szólam ez! Hát *kivel csináljunk polgári egységet, mikor a polgárság egy te-himélyszerű része a reakcióhoz szegődött és éppen az a probléma, hogy miként lehet a reakció uralmát megtörni!* Akik polgári egységről beszélnek, azoknak le kell azzal számolniok, hogy *végső esetben Wolffékkal akarnak együtt haladni és velük együtt akarnak többséget alkotni.* Abban a pillanatban, amidőn leléptünk arról az alapról, hogy a demokratikus és szabadelvű polgárok, valamint a munkásoknak együtt kell küzdeniök a reakció ellen, menthetetlenül lefelé gurulunk a lejtőn; akkor a választási agítációnkban a szocialisták ellen kell fordulnunk, óvnunk kell tőlük a polgárságot, tehát egyszerre két front felé kell hadakoznunk: a reakció ellen és a szocialisták ellen. Ez menthető volna akkor, ha a budapesti szocialdemokrácia külön célokat tűzne ki a választási harcban és a város-házi uralomra törne szemben a polgársággal. De hiszen ennek az ellenkezője igaz. *A szocialdemokrácia a demokratikus és szabadelvű polgárságot segíteni akarja a súlyos harcban, többségre nem törekszik és közreműködése nélkül a reakció ellen siker nem remélhető.*

A szocialdemokrácia ellen való hadakozás tehát egyértelmű a reakció erősítésével. A reakció demagógiájának szótárából való az a csatákialítás: nem szövetkezzünk a szocialistákkal, mert veszélyben forog a polgári társadalom! Akik így beszélnek, azok elfelejtik, hogy e korteskedéssel maguk alatt fűrészelik a fát. Ezzel az okoskodással a reakció mellett szolgálnak érvet, mert hiszen a kipróbált reakcionárius szervezetek többet jelentenek a szocialista veszedelmek ellen — aminek agyrémét most falra festik — mint a most összeverődő szabadelvű csapatok. *Ha a felvilágosodott polgárok és a munkások egymást marcangolják, a nevető harmadik: a reakció.*

És azt kérdezem: Ki szolgálja jobban a polgári társadalmat? Az-e, aki igazat a szocialisták ellen, aki azt hirdetőn, hogy polgári párt még taktikai közösséget sem vállalhat velük közös polgári célok érdeké-

ben, arra bujtogatja őket, hogy minden erőjükkel a polgári társadalom ellen forduljanak és igyekezzenek többséget szerezni; vagy az, aki a polgári és munkásérdeknek összehangba hozásán fáradozik, a demokratikus erőket egyesíteni akarja és bekítő munkájával eléri, hogy a szocialdemokrácia nem törekszik város-házi többségre és uralomra? A szocialdemokraták ellen való céltalan hadakozás polgári politikának is rossz, a reakció leküzdésének szempontjából pedig egyenesen bűn.

A demokratikus pártok el fogják hártani ezt a veszedelmet, hogy polgárok és munkások egymás ellen sorakozzanak, amikor a reakció ellen kell egységesen felvonalni. De fennmarad a másik, kisebb baj, hogy a polgárság egy része bedől a kormány ravasz ugratásának és a régi munkapárti érzések és szervezetek felhasználásával, mint szabadelvű párt, különvált a demokratikus polgárok és munkások tábortól. Amikor a kormánypárti sajtó ezt az alakulást örömmel üdvözli és a közönség nagybecsű figyelmébe ajánlja, nem veszik észre az új alakulás emberei, hogy lidércfény után futnak az ingoványba? Gyűléseik nagyrészt a szocialisták és a demokratikus pártok elleni beszédekkel állanak. Nem az lesz ilyenformán a törekvésük, hogy minél nagyobbat vágjanak a reakción, hanem hogy a demokratikus ellenzéki pártokkal magukhoz csábítsanak híveket. Már pedig még ha sikerülne is az ilyen munka — pedig kevés sikerrel kecsegtet — a reakció legyőzéseinek szempontjából miféle értéke van? Az ilyen munkán a reakció nevet.

A reakció nevet azokon, akik az ellenféltől kérnek maguk számára erkölcsi bizonyítványt. Engem sohasem érdekelt, hogy az ellenség engem jó katonának tart-e, avagy a kormánypárt jó ellenzékének vagy az antiszemita derék zsidónak. Az egységspárt oldalán egyesek az ijesztgetés szerepét vállalták magukra. Ezek adták ki a jelszót, hogy borzalmas antiszemitizmus fog kitörni, ha szemben a demokratikus polgárok és munkások tábortával nem alakul egy külön gutgesimnt szabadelvű párt. Az egységspárti bölcs Zénó ezért követelte, hogy engem, si licet parva conicere magnis, átkozzanak ki, mint az amsterdami hitközség — Spinozát. A bölcs Zénó zsidózik és a politikuskokban a felekezettet szaglássza akkor is, amikor mint teljesjogú magyar polgárok csinálják politikájukat. Az okos Zénó ijesztgeti az ijedősöket és azokat, akik szívesen játsszák az ijedtet akkor is, amikor nagyon jól érzi magukat, de egy kis hasznos ijedtségre van szükségük. Így adott ki a jelszó: Um Gottes Willen! Hamar egy új pártot, mert különben fejünk felett kitér a zivatart!

Közben Miskolcon felavatták a fajvédő sajtó pölotáját a kormánypárti és ellenzéki fajvédők lelkes üdvívalgása mellett. És mi

Felesküdtött a vezetőség, csak a tagokkal van baj

Szabadelvű politika a ligetben

(A Polgár tudósítójától.) A tavasz megkezdésekor nem a naptár jelei, sem a fák rügyezése, hanem akkor van tavasz, ha a kávéházak elé kirakják a V. len át gondosan őrzött leandereket. A politikában is a választás előlírnike rendszer az, hogy árszámadás celokra alakult, ártalmatlan nevek mögött megegyő klubok és egyesületek előszedik a kormány által részükre íveshözban tenyészett politikai meggyőződéseiket. A Stefánia úton lévő *Liget-klub*, mely a kies városerdő nevével hordja a címében, vasárnap délelőtt szemlét előzede a maga politikai félkérlet. Természetesen ez a klub is, mely a választások közötti években gondosan titkolja politikai jellegét, a kormánynak kedves szabadelvű programra esküdtött fel.

Felesküdtött a liget is, a klub is, a vezetőség is. Csak a tagokkal van egy kis baj.

A Liget-klub tagjai között élénk mozgalom indult meg a vezetőség önkényes politikai színváltása ellen.

és — értesüléseink szerint — a klub demokratapárti tagjai a közeljövőben meg fogják találni a módját

annak, hogy nyíltan állást foglaljanak a klub politikai állfoglalás ellen. A Liget-klub vezetősége azonban nem elégedett meg ezzel, hogy a maga nevében tessen hűségüket a szabadelvű párt ügyvezető lehozójára, hanem *szándék este vasárnap rendezett, melyre névszerint meghívta a VII. kerületi Polgári Kaszinó körülből negyven tagját.* A vasárnap — melyen hász-huszonöt ligetklubista is jelen volt — Márkus Jenő formás beszédében változta a szabadelvű politika céljait. Fültnak állította szorint ez

a program hájszdelvűra hasonlít a demokratapárti programjához.

A vendégszónokok azonban ezek ellenére mégis csak a saját nevükben jelentettek be csatlakozást. Megdicsérték a programot, de nyíltan kijelentették azt is, hogy a polgárság ahhoz a párthoz fog csatlakozni, mely a polgári társadalom létezőkét legjobban tudja biztosítani és amely módot tud nyújtani arra is, hogy a kereskedők üzletiükkel fenn tudjanak maradni a mai súlyos időkben is, boldoguljanak és ne menjenek tönkre a kapitalisztikus politika önzése folytán.

Ellenzék nélkül

Borzasztó helyzete lehet Önnek, mondja egyszer Talleyrand Napoleon főudvarmesterének: szorakoztatni ezt az embert, aki egyáltalában nem szorakoztatható! Majdnem ilyen helyzete van most a kormánypárti vitarendező-bizottságának: hunni, folytatni, életbentartani egy vitát, amely — nem is vita. Benézünk a házba a vita első napján — az első napon, amikor hajdanában szinte felszólalódt az érdeklődés a költségvetési vita körül. Most! A harmadszori olvasások hangulata! — és aki nem tudja, hogy napirenden a költségvetés, azt hihetné, hogy valami formális íles merül el e vizsgálatnál unalomban, amely a teremre nehezdedt. A bal és szélsőhali mező egészen üres, a középben néhány Wolff-párti, a kormánypárti táborból néhány üresen. A vitarendező-bizottság derekasan gondoskodik szónokokról, egyik szónokot a másik után küldi csatornába — mindhiába! A vita csak nem akar megindulni, és még folyik, sőt folytatódik negyednapja és még mindig nem indult meg; sora fölvenülnek a szónokok, mint a mesterszolgák — aztán elhangzik az ötlekzőző rim: "a javaslatot elfogadom... és jön az új szónok, jön egy másik monológ — igen, monológok vizsgálatán sora ez, monológ és nem vita — jórómán. Ugyanez a párt beszél folyton; igaz hogy a szavárnyának nincs annyi színe, mint amennyi árnyalata ennek a pártnak és de igaz az is, hogy ezek az árnyalatok nem viaskodnak, ezek az árnyalatok egymással szemben; hogy úgy mondjuk, passzívításban vannak; Lukács György szép beszédét mond a titkos választójog mellett vagy a numerus clausus ellen... akik mellé elte és előtte és körülötte és mögötte ülnek, azok szép beszédűek vagy kevésbé szép szavakat mondanak; a titkos választójog ellen és a numerus clausus mellett, Lukács György beszéde mellett figyelmet talán a Kállay Tiboré az, amely megérdemelt volna egy kis — vitát, nem konkrét adatát miatt, hanem az egész beszéd stílusa miatt, amely — anélkül, hogy külön-külön megállna amit mond, de általában meglepően nyugodt, újszerű koncepcióját egy konzervatív politikának.

Goncourtnak van egy újságró-regénye: Charles Demailly, amelyről Lemaitre azt mondja, hogy az újságrók több szélességet mondanak ebben a könyvben, mint a valóságban Párizs összes szerkesztőségeiben — hát ebben a beszédében is több jót mondott a konzervatív politika, mint amennyit esztendőnk során keresztül csinált... nem véve ki azt sem, sőt elsősorban azt nem véve ki, amit Kállay Tibor csinált, aki mint *közkatona* kapta pártjától az első igaz taptost. Más ilyen „nyíltított taptus” nem is igen volt a vitának — végtelen lassan emmög, emmög ez a halvszülött vita, sok szónok talán komoly stúdiumok után jött el beszélni, de nem lehet esodálni, ha minden ervelés megfagy, mikor szembekerül azzal a nagy úrességgel, amely a bal- és szélsőoldalon fogadja. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy

ennek a csöndnek nagyobb visszhangja van, mint azoknak a beszédeknek; ez a csönd nem kapacitálhatják, ez a csönd nem paktál le, ezen a csöndön nem lehet kipróbálni az új hásszabályokat

ez a csönd — elmondja a maga hatalmas beszédét, megállás nélkül, közbeszólás nélkül és

ennek a csöndnek nagyobb hatása van a kormánypárton, mint az ellenésken a kormánypárti beszédeknek.

Ennek a csöndnek nagyobb hatása van — és

ezt érzik már a pártban. Kezdenek rájönni arra, hogy

a parlamentnek nagyobb szüksége van ellenzékre, mint új hásszabályokra.

rájöttek arra, hogy az új hásszabály semmit sem ér: a régi ellenzék nélkül, sőt kezdenek rájönni arra is, hogy

az ellenzék passzívítása hevenyebb általános passzívításra lehet,

az ellenzék passzívítása lassankint ránehezedik a szabadelvűekre, aztán Andrásyékra, aztán a keresztényszocialistákra és végül a kormánypártra is, igen, a kormánypártra s eről mindenki meggyőződik, aki figyelemmel kíséri most a házat.

Soha fontos javaslatnál olyan kevés kormánypárti nem volt a teremben, mint most, amikor sokszor előfordul, hogy a kormánypárti pártjai épp olyan néptelenek, mint az ellenzék.

Oh, bizonyos, hogy másépk gondolták, mikor zordon íteletükkel kitiltották a képviselőket — éppen a hásszabályrevízió tárgyalása előtt. A 49-es debreceni országgyűlésnek volt egy felvidéki tagja, aki a függetlenség kimondása ellen felhozott érvekre, hogy az úgy sem lehet tartós és állandó, azt felelte kedves tót dialektussal, hogy:

— Hiszen kérem alásban, ha csak egy-két ezer évig tart is, az se lehet nekünk rossz, kérem alásban.

... Ha csak egy-két hétig tart a passzívítás, gondolhatták a zordon munkapárti urak, az se lehet nekünk rossz. Most már látják, hogy ami az egész parlamentnek rossz, az a kormánypártnak sem lehet jó, most már láthatják, hogy ez a politika nemcsak az ellenzékét kergette passzívításba, hanem jórómán az egész Házat, mert azt a részvétlenséget, ami most megül a nemzetgyűlésben, talán mégsem lehet aktív költségvetési vitának mondani. A vitához kettő kell — s ezt na már azok is tudják, akik vitát — rendeznének, ha volna kivel. *Escott* mozgalmasan írja le könyvében azt a hangulatot, amely az angol alsóházban forr egy nagy javaslat tárgyalásánál... erős tüzelés következik a pártok egész vonalán, a gyors lövések egymásután felállnak, hogy zavart idézzenek fel az ellenzék soraiban, egész este folyik a szónokok párbaia, a régi tekintélyek tanácsokat osztogatnak, a whipek közben folyton járnak utánaeznek, hogy a párt tagjai jelen legyenek, ha szavazás lesz; fölkiatják, ha kell, a klubokat, órák a Ház kapuit... aztán megszólalnak a csengők, küldöncök koscsikon számuldának a képviselők után, az ajtóállók bejönnek, hogy megnézzék, itt van-e minden képviselő, benéznek a padok alá, bezárják az ajtókat... aztán szavaznak, itt-ott *Hurrá!* kiáltás, ... senki sem tudja, mi jelent, az angol alsóház, míg ezt nem látta. Minálunk a mostani költségvetési vitánál csak a — *whip* maradt meg; igazán kevés kormányának jut ily szerencse osztályrésztül, csak többségre számít a vitában — és egyhangulag fogadják el a javaslatot, de előbb meg a számadás munkáját is — a kormánypártiak fogadják el.

Ilyen abszurdumokba sodorta a kormánypárt a helyzetet — s ezen nem változtathat más, mint az, hogy, ha már megtörtént az a fejlődési rendellenesség, hogy a hásszabályrevízió megelőzte a titkos választójogot: most jöjjen legalább a hásszabályrevízió után a titkos választójog

PAPLANOK 1800 darab
french paplan
darabja 180.000 K, gyönyörű mintás paplanok
387.000 K-ért **Sándor, Ideál!** paplanygár
IV. Kammermayer Károly uca 1. (Központi Városháza)

HÉTRŐL-HÉTRE

Bethlen színváltózsáiról beszélgették egy politikai társaságban.

— Nagy diplomata! — vélte a társaság egyik tagja.

— Erdélyi politikus! — duplázott rá a másik.

— Harmadik felfortyant!

— Hallatlan! Az ember gyomra felfordult ettől a politikai terminológiától. Mióta megy diplomácia-számba a beocsás, mióta erdélyi politika a kétszínűség, a megbíhatatlanság?

A vitában a negyedik mondtotta ki a szentenciát:

— Egykötőnek sínes kijelölés Bethlen se nem kétszínű, se nem megbíhatatlan. Ó az, aki volt!

— Bethlen. Hasonlít az egyszeri dobocsi morgungó bolhosz, aki a milliónyi évben különböző török és görög árvalat tánt fel.

Kérdőzék egyszer tőle:

— Mi a foglalkozás?

— Kérem, én Ós-Budavárban szoktam árulgatni egyt-mást.

— De mégis!

— Hát kérem, nappal török, este görög vagyok, egész nap pedig zsidó...

Az úgyszemvett „aktív” ellenzék sehogysem érzi jól magát az úres baloldalon. Furcsa is ez a baloldal az igazi ellenzéki harcok nélkül... Most már mit csináljon a jámbor aktív ellenzék? Ugy illenék, hogy barcoljon. De ki ellen? Bethlen ellen! Ó, azt már nem! Hogy azonban mégis csak ellenzék vérmérsékletéről tegyen tanúságot, hát nagyon nekiberzenkedik — az igazi ellenzéknek.

Sajnálata méltó és számalmas szerep. De hát a politikában semmin sem lehet esodálkozni. Tiszta Kálmán szegrekesztött bihari pontjai után a politika francianyságában ilyen aró helyetecék elő szaktak fordulni.

Éppen Tiszta Kálmánnak mondta el egy ízben Esővös Károly, a vajda, ilyesmiről a véleményét:

— Látod, kegyelmes uram, mikor Deák-párti voltam, akkor én is közel jutottam a hatalomhoz. Szóval én is elmentem már a gyümölcsökért melletted. Be is néztem a kertészen és láttam a gyümölcses-fákat, szinte hivatogattak. De azért bizony nem mentem be és nem is megyek be soha. Pedig nagyon bullottak azok a gyümölcsök... Bár igaz — tette hozzá maliciával —, hogy láttam olyan cseteket is, amikor a gyümölcsök agyonlötötték magát a fát...

Zénó újra megszólal

Bessenyei Zénónak már megfelleltünk „Zsidók és szocialisták” című vezércikkünkben. Zénónak nagyon fáj, hogy szellemes zsidóé beszéde visszafelé sült el és vällveregző és leckéztető ravasz kis beszédét még azok is visszautasították, akikről tapcsokat remélt. Vázsonyi kitanította őt a múlt héten, hogy egész életében sohasem csinált zsidó politikát és zsidó mióvált nem kérték tőle számon sem tanárjai, sem az egyetemi ifjúság, sem a vezérli bizottság, sem a király. Csak a szabadelvű Zénó és a fajvédők.

Zénó tiszokat akar szedni a kormánypárt számára. Újabb nyilatkozatában rádupláz multkori boldogságára és rámutat arra, hogy milyen veszedelmes a zsidók számára, ha Vázsonyi a demokratikus ellenzéki pártok csoportosításának híve. Megrendeli, hogy Vázsonyi — a zsidók részéről el kell felelni, mert különben baj lesz! A zsidók — a szabadelvű Zénó szerint — tehát tiszok. Ha Vázsonyi kellemetlen a kormánynak, akkor a tiszok fognak póruljárnai.

A bíles Zénó megrendelésére megkapta a pontos feleletet az „Egynlőség” e heti számában. „Amiben Bessenyei Zénónak nincs beleszóla” cím alatt. Az „Egynlőség” kemény leekét ad Zénónak, aki imárr megatlanulhatja, hogy kőbe harapott, amikor Vázsonyiba vélte vájni fogait.

Az „Egynlőség”-nek igen figyelemreméltó egy másik cikke is: „Kézet fognak ellenünk”, amely az ötlekző szabadelvű agitációkban szemben kintja a Jelzést: „Polgárok és munkások, nektek együtt kell kivívnotok a szabadelvűség hajnalhasadást Magyarországon! Polgárok és munkások, nektek együtt kell felzárni a lobogót!”

Akik kézalnt és esutogva azon a emen ajánlatgátja a szabadelvű elkülönülést, hogy ez zsidó érdek és „zsidó érdekből” hajlták a reakció malmára a vizet, olvassák el ezt a cikket és grógyuljanak meg...

Műbutorkiállítás!
Üri- és házossoba különlegességek
Nittelcspeknek fizetési kedvezmény
TROTZER ES WIDDER BUTORIPARI RT.
Budapest VII, Wesselényi uca 18. sz.

Azt mondják,

SMITE JEREMIAS népszerűségi felbátor úr belebetegette hazánk jövőjébe, szombatünnben a nemzeti idegi szándékára. Tisztaságából kiadunk neki jó egészséget, ha már az ország nem is gyógyul meg, legalább az orvosa legyen ép erőben. Az spartai jermánai szalmakot, melyekről nem a felbátor úr felel, majd nyugs, mint eddig is, mi, szegény adófizető polgárok sírjuk el továbbra is.

AZT MONDJÁK, legyenek boldogok, itt az első illami aranyköltségek. Csak aranyunk nincs már, csupán közpénz és mindannyunk vécsét fönkre tessz a sok, a nyugosztó költés; költségvetése már csak az államnak szól egy évre, a miénk leg több egy napról a másikra és míg a parlament a szék tövében csodásként tárgyal, mi is csodásként, de biztosan fönkretegyük.

AZT MONDJÁK, a magyar közönség régen így szólott: „Adjon Isten három b-t: Bort, Búzá, Békéséget”. A három b ma módosult. Megkaptuk a három b-t: Beklét, Bud-ot és a büntetőelvet. Sőt, Még egy negyediket is: a 600.000 koronás búzárral. Ha bor helyett a kistőt is megkapjuk, kinek lesz oka még panaszkodni?

AZT MONDJÁK ugyancsak, hogy ez a politikai életünk egyik főkérdése és problémája. A kiszagadott legfőbb követelése ez volt Dösa György programjának alapja. A kiszagadott 16 pontba foglalt követeléseket annakidején, Wilson is túllépetve, alórló Clemenceau azt mondta: „Az Úristen megelégedett 10 ponttal, Wilsonnak 16 kellett”. Az ellenzék sokkal szerényebb, csak egy pontból áll a követelése, csak egy szerény kérésből: általános, egyenlő és titkos választójog!

AZT MONDJÁK, illetve az egységes párt ügyvezető alelnöke mondja erre, hogy: „A titkos szavazás bevezetése ennyit volna érvényes Mihály uralmának visszaállításával, ami aztán megülts nélkül vezetne a kommunizmushoz”. Szóval Angliában, Franciaországban, Európában és Amerikában legfőbb államrendszerünk van. Szóval tanulunk, tené tudományunk vesztik el is. Csak azt az egyet felejtik el Almásy László, hogy a titkos választójog hívei látszólag olyanok únének, akik mindenkinél erősebben kiűzték a forradalmat és a bolsevizmus ellen és szembandítottak azal még akkor is, amikor a munkapárt, melynek az alelnök úr egyik kitűnő tagja volt, csöndben széthullott, saját magát és az országgyűlést feloszlatta és hűségese odáig terjedt, hogy a nemzet nagy halálját és pártjának vesztését, gróf Tisza Istvánt, el sem merie parancsolni. Azt hiszem, nem is kommunizmust ért Almásy László akkor, amikor kommunizmustól félt; hanem az egységes párt bukásától retteg, azért ellensége a titkos szavazásnak, az ellensége, mindennek, ami nem a régi munkapárt cölöce, annak a munkapártnak, mely viszont az országunk egyik nem a legkellenebb, de fűszeres (sós) ételként közt tartozik. Ne féltesse Almásy László az egységes pártot, ha egyszer az majd meg is bukik — hisz mindenféle szellemnek vége szokott lenni — akkor igazán esélyes lesz a részvét és közszár mellesét sem kell majd külön kérni.

AZT MONDJÁK a passzívban levő ellenzék feltevése, „nyere visése, minden meg van bocsátva”. Viszontvontak a kiltásokok, a gyilkosok után az ellenzék is amnesztit kapott. Ez a valójuk ógán enekit: „Lanc, lán, esztőlán, esztőlán, cserna, nyitra van az országkapu, büjártok be rajta”. Csak azt az egyet felejtik el, hogy a gyermeküket még a poltrába, csak ellenük számára való.

AZT MONDJÁK, a büntetőelvet a numerus, az ellen be kell vonnia a Háza az ellenzéknek. Koronapárti, ellenzék és képviselő részei, mind ezt prédikálják és hozzátesszik, ha bejön az ellenzék, úgy a rossz és léves peragrafikonok és intézkedések meg változtató lehet. De ha tudják valamit, hogy rossz, miéi kell onnuk a megváltoztatásához az ellenzék állatás-szerepét?

AZT MONDJÁK, szidók, legyenek jó fiúk, támogatások a numerus clausus fenntartó kormányt. A Bethlen bácsi, ne menjek el ünnepek förtáj, azaz szerintük „szűcsök” után. Fajton talakodásnak vagy beszédváltatásnak neveznek-e ezek az urak, ha ugyanazon jogon, ahogyan Besenyey Zénó szól a szidókhöz, egy szidó azt mondandó: „Katholikusok, támogatások a Cheva Kadett! Protesztánsok, Nagypénk helyett tartások meg a hosszúságot!”

AZT MONDJÁK, a régi kuruc nőla kifordítását az ellenzéknek: „Te vagy a legény, Tyukodi pajtás, nem olyan, mint más, mint Kuczag Balázs”. Csak az a legény, aki a kormánypart tepsai között hűsösen lemaradt a parlamentben és onnan támadta hába a korcos ellenzék: aki igaz elemzék, aki harcos, az már szűcsök és rossz ú és sem a kormányunk. Aki a kormányfőtársaságok kedvéért nem felel, ki a kor a bel, arany káspatul lel.

AZT MONDJÁK, jöjjön vissza Bárczy István Budapestre, de hozzátesszik, hogy nekik nem kell az 1918 előtt Városháza. Üdvözljük az új fabót eszárkat.

AZT MONDJÁK önértelen, hogy a külföld ne szólnon bele a mi belügyünkbe. Helyesen. Igazuk van. Brávó! Ez az önértel nagyon dicsekedés. De miért csak az „Emberi Jogok Ligája”-val szemben tobzódik ez a büszke önértel? Miért csak és egyedül az elvni emberi jogok ellen mutatkozik ez a férfias gerinceség? Kérdem szeretettel, hol volt ez az önértel Budabrandl, Tihanyúnd, a trónfosztó törvénynevel?

AZT MONDJÁK azonban, hogyha valaki egy gyűléstől lemond és sürgönyöz külföldre, ez hazadrúds, ha volaki pucstra szövetkező államcsúszás-

nek nevezett irattal Münchenbe utazik, az hazafias cselekedet.
AZT MONDJÁK, a törvény világosan mondja, hogy magyar állampolgár idegen államnak semmi körülmények között ki nem adható. De a koronás magyar király az ellenség köréba adta ugyanaz a rezsim, mely Erzsébet gyilkosait futni hagyta. Szolgálat és felvilágosítottul a feleltre is.
AZT MONDJÁK, hogy az erdők Almástól származnak.
JANUS.

Miért pellengérezik ki a fizetési zavarokkal küzdő kereskedőt? A kiskereskedőársadalom nagy sör-lme — Szabad-e a lapokban neveket közölni? — Mi van a becstület védelméről szóló törvényeivel?

Nagy sörélem volt a kiskereskedőársadalomra nézve, hogy a mulban, különösen a háború előtti években nem csupán a szaklapok, hanem a napi sajtó is lekötölte és publikálta azoknak a kiskereskedőknek neveit, akik fizetési zavarban voltak. Egyes szaklapok még enél is tovább mentek, az azót megcsúnt „Komerziel Anzeiger” nevű, nagykereskedői érdekeltező lap példáiul lekötölte az olyan kereskedők neveit is, akik ellen peres eljárás indult meg, vagy akik ellen jogerős bírói ítélet volt. Az olyan kereskedők, akiknek neve ebben a rovatban szerepelt, végtét ember volt, mert hitelét egy csapásra minden oldalról megvonták. Nagy sörélem volt ez, mert hiszen igen gyakran ünlhájukon kívül jutottak egyes kereskedők abba a helyzetbe, hogy moratoriumot kellett kérni hitellezőiktől és igen gyakori volt az az eset, hogy az adós kereskedő idői nyarván, később talpra állt s minden hitellezőjét becsületlenül kijelöltette.

Indokolt volt tehát a kereskedőársadalomnak az a kívánsága, hogy a lapok csak olyan eseteket írassanak ki, ahol már az esedéljárás megindult. A Magyar Kereskedők Egyesülete indította meg azt az akcióit, amelynek eredménye lett, hogy egyrészt az információk iródak nem adhatók ki szaklapok és a kormány ennek a mozzanatonak a hatása alatt te remette meg közvélemény a háború előtt a becstület

védelméről szóló törvényt, az 1914.XLI. törvénycíkket. E törvény életbejelptése után nyomban megsúnt az „Komerziel Anzeiger” és a tí bi hasonszerű sajtószájtó. S a napisajtó a törvény védelme folytán nem írhatta ki a fizetési zavarba jutott kereskedők neveit.

Nyolc-tíz esztendeje már, hogy sem a magyar nagykereskedők, sem a magyar grádirap nem hitellez. A hitellez teljesen megszűnt, nem voltak fizetési zavarokkal küzdő kereskedők sem. Az emberek megfélekedtek a becstület védelméről szóló törvényről, s most, hogy a hitellez újból megindult és az árúbség miatt könnyelműen hitelleztek az emberek, ennek folyamánnyaként jelennek meg a fizetési zavarok első felek, amelyekre aztán a szociációra éhes napisajtó mohó vágygval csap le, s újból megkezdődik a kereskedők kipellengérezése.

Tudjukkal a becstület védelméről szóló törvényt nem helyezték hatályon kívül, tehát nincs joga a hitellezői védegytelnek, sem a sajtószájtóknak, amiól kereskedő a lapokban a fizetési zavarokról eseteket publikálni, s csak azok neveit szabad közölni, akik ellen esedéljárás van folyamatban, vagy akik esedélkívüli kénszeregyesség ivánti eljárást kért maga ellen.

Bosnyák Isz.

A polgárság harca a házbérek havonkénti fizetése érdekében

Dr. Bródy Ernő, dr. Fái Sándor és Reiss Zoltán nyilatkozatai

Még csak néhány nap választ el bennünket a februári bérnegyedétől s a fővárosi polgárság túlnyomó része, az iparosok és kereskedők, laitérekek, tisztviselők, munkások szinte kivétel nélkül ludbörös háttal apatikus elkeseredéssel gondolnak az új évnegyedre, hogy miképpen hozták össze a 33 százalékkal ismét magasabb házbér három havú összegét. A Lakók Szövetsége ismét az első, mely felemeli a szavát az újabb horribilis terhek ellen s erőteljes agitációba kezd annak érdekében, hogy a kormány a házbéreket havi részletekben való fizetésé végre engedélyezze. A Lakók Szövetsége vasárnap délelőtti gyűlést hívott össze a régi képviselőházba s ott kivájnja a kormány figyelmét felhívni a házbérek rendezésére. Alkalmunk volt az újonnan megindult mozgalom vezérével,

dr. Bródy Ernővel,

a Lakók Szövetségének elnökével beszélgetést folytatni s ennek során a következő kijelentéseket hallottuk:

— Ausztrián kívül sehol az egész világon nem követelik meg a házbéreknek negyedévi előzetes fizetését, csak éppen nálunk, ahol pedig a polgárság, az iparos- és kereskedővilág ezer meg ezer sebből vérzik. A kormány az elavult, háború előtti rendelkezéshez ragaszkodik, mikor a házbérek fizetési módján nem enged változtatni. Hol vagyunk azonban ma a háború előtti állapotoktól! Egyáltalán hol van ma annak a követelésnek az etikai alapja, hogy éppen a házbéreket kell egyszerre 3 havú összegben s előre letétlenül Senki a világon, sem az állam, sem a magánosok nem károsodának vele, ha a házbéreket havi részletben fizethetnék, mégis a kormány sajtós merevséggel elzárkózik ez elől. Hogy a polgárság a legutóbbi negyed alkalmalával, úgy ahogy, mégis csak egy összeben lefizette a házbért, az egyáltalán nem ok rá, hogy ezt a rendszert most továbbra is fenntartsa. Azt a kormány nem kérdi, hogy hány ezer meg ezer egzisztenciát taszított ezal a mag nagyobb romlásba s aközben történt még nagyobb anyagi lezülétsínkhöz megnyerben járult hozzá a legutóbbi bérnegyed mérték-telen megerősítése. A vasárnapii tiltakozó gyűlésünk alkalmával igenis rá fogok mutatni azokra a szomorú eseményekre, amelyek a mai rendszer gör-

csös fenntartása mellett előreláthatólag be fognak következni. Egyeként — ahogy hallom — a Lakók Szövetségnek megmozdulása nem lesz egy elszigetelt jelenség, hanem esztakozott mozgalomunkhoz most már a Kereskedelmi és Iparkamara is.

Dr. Fái Sándor

a Lakók Szövetségének főtitkára a következőket mondta:

— A legközelebbi vasárnapii tiltakozó gyűlésünk alkalmával megfelfohatatlan adatokat fogunk a nyilvánosság elé hozni a kormány szerezésellen, kapkólok s a legnagyobb mértékben antiszociális lakóügyi tevékenységéről. Főként a népjóléti minisztériumhoz lesz egy-két szavunk, amelynek működése népszerűnek vagy jólétnak igazán nem mondható. Nem fogunk elfelejteni azt a meggyőződésünket, hogy a népjóléti minisztérium egyenesen elmerésztette az eddigi könyörtelenséget szolgáló, ha jövőre a lakáskeresést egyrészmunkásokra kivájnánk a népjóléti minisztérium hatáskörébe. A lakbérnek hónapokont való fizetése nélkül az emelkedő házbérek egyenesen a tömegnyomor leghatásosabb eszközei lesznek. De hát a népjóléti minisztérium élen egy papi ember áll, aki a krisztusi irgalmat — csak a házbérekkel szemben hajlandó gyakorolni.

Reiss Zoltán

műépítész a következőképpen nyilatkozott: — A vasárnapii tiltakozó gyűlésen ki fogom felelni, hogy még a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett is lehetséges egy nagyobb arányú építési akció megindítani. Nem férhet hozzá kétség, hogy a kormányunk módjában van kálföldön építkezési célokra egy megfelelő jelzálogkétséget szerezni, melynek kezelését egy altruista bankintézmény útján kellene az építéti szándékok között kiosztani. Felültenül vissza kellene állítani az építendő házak 30 éves adómentességét, mert enélkül a vállalkozás kedv fellendülését el sem képzelhet. Mag vagyok róla győződve, hogy az újonnan épülő házak a jobb-módnak felültenül igen favorizálni fogják, tehát szó sem lehet róla, hogy a meginduló vállalkozás legyen rentábilis. A fővárosban rengeteg beépítésre váró terület van. Itt van például a Tabán, ami ideális lehetőségeket nyújt. De hát minden tervezés csakis fantom, míg a kormány elzárkózik az építkezési kérdéssz gyökeres megoldása elől.

Engel és Gottesmann bel- és külföldi úri és női szövetkülönlegességek nagyban és kicsinyben Budapest, Deák tér 1., az udvarban. Telefon: 52-14

Revíziót kérnek az elmozdított fővárosi tanítók és zsidó szállító

Bedő Mór a Cserny-ítéletéről

Dr. Bedő Mór, a főváros legutóbbi törvényhatósági bizottságának egyik demokratapárti vezetője még három esztendővel ezelőtt azzal vádolta meg közgyűlési beszédében Cserny József fővárosi elemi iskolai igazgatót, hogy a tanítószemélyzet állítólagos kommunista ügyében ő volt az egyik főigazgató, holott a proletárdiktatúra idején, sőt annak már a legelején buzzgón tevékenykedett a kommunizmus érdekében. Cserny pört indított Bedő dr. ellen és a budapesti büntetőbíróvárosok a napokban megtartott főtörvényszámban **Bedő Mór a rágalmozás vádját** alól felmentette. Kimondta a bíróság, hogy dr. Bedő Mórnak sikerült az inkriminált állításokat bebizonyítani.

Beszéltünk dr. Bedő Mórral az ítélet után. Dr. Bedő a törvényes szempontú ítéletről a következőket mondta:

— A törvényes ítélet igen nagy jelentőségű. Sokkal nagyobb, mint amilyenek első tekintetre látszik. Nem egy rágalmozás, vagy beületesítés ügy eldöntéséről van itt csupán szó.

Ez az ítélet módot és jelölést ad a megrendszabályozott tanítóknak arra, hogy ügyük revízióját az illetékes törvényes fórumnál követeljék.

Ebben van az ítélet óriási jelentősége.

— Tudni kell a dolog összes körülményeit. Cserny József feljelentést adott be Rákos Gyula, a Pedagógiai Szeminárium gyakorlatiskolájának

igazgatója ellen. Rákos haladó gondolkodású ember és szabadságművelő volt. Cserny tehát lehetetlenné akarta őt is tenni, mint ahogy igen sok tanítót és tanítónőt ő is társai lehetetlenné tették. Látszik azonban a tantestületben mindenki szerette. Amikor már most úgy volt, hogy Csernynek a diktatúra alatt viselkedése szóba kerülhet, Cserny a tantestület tagjaiból összehívott egy úgynevezett — becsületbíróságot a maga ügyében. Csak azok voltak benne, akiket ő maga delegált és akik hajlandók voltak Cserny számára igazolásfele nyilatkozatot aláírni, ha viszont Rákos ellen a házja megszuik. Így kapott „igazolást” Cserny, aki annakidején

számtalan tanítóexistenciát tett tönkre.

A Tanítók Nemzeti Szövetségének előbb igazgatója, majd Szécsény János halála után elnöke lett és mindenható diktátor. Ezt tevékeny szavával mondta el a tényeket. Most, hogy a bíróság felmentette, jöhettek a Cserny által elítéltek s körhétkü ügyük revízióját.

— Még csak egyet. Az ítélet után a fővárosi sajtó legelőször törvényes úton tudósította mondat, hogy hosszú bírósági praxisa alatt egyetlen eset sem volt olyan, hogy

a valóság bizonyítása ilyen fényesen és ilyen hiánytalanul sikerült volna, mint az én pürömben.

Kurzusszállító és zsidó szállító

Kedvetben vala a béke, az áldott jó béke s benne az emberek és dolgok megbecsülése értékük és érdemük szerint. Akkoriban az egyik miniszteriumnak volt egy szállítóegye, amellyel — ha volt — a szállítómunkát a miniszterium elvégeztette. Nem volt szerződéses szállítója a miniszteriumnak, de mert rendesen és becsületesen kiszolgált a miniszteriumot, hozzá fordultak, valahányszor ilyen dolgokban egyáltalában fordulni kellett valakinek. Hogy el ne felejtjük: ez a szállító — uram, bocsát!

— zsidó volt, de ezt akkor nemigen vették észre emberek és ógeken. Nem is nézték.

Aztán jött sok minden rossz s végül jött a rosszkarossza: a kurzus. Akkor már néztek, nagyron néztek ilyesmiket s a miniszterium szállítója — más lett. Egy szállító, akiről eddig még maguk a szállítók sem igen tudtak, de a kurzus kivívására őta szerzte a városban látjuk az ő kocsijait. Ő szállított hát a kultuszminiszteriumnak is. Mindig volt dolog.

A napokban történt. A miniszterium segédhivatali igazgatója — tudja Isten, mi jutott eszébe — elküldött a régi, a békebeli szállítóegye főnökének. Elmondta neki, hogy volna itt egy kis munka, meg is mondta, mi; vállalta-e. A szállító vállalta volna.

— Meanyírt!

Egy kis félrevalóság, egy kis kalkuláció s meg-volt a válasz:

— Egyáltalányolcsószezer koromárt.

— Meanyírt! — hangzott fel újra a kérdés.

A válasz most is ugyanaz volt.

— S mennyi idő alatt tudná elvégezni?

— Egy nap alatt.

— Tudna erről hamarosan írásos ajánlatot is adni?

Hogyan tudott volna! Egy óra alatt megvolt a segédhivatali igazgató kezében az ajánlat s még rá egyóránnyal pere múlva a zsidó szállító kezében a megbízás, de persze orsz kautózással körülbátyázva, hogy legyen ám kész az ajánlatban megjelölt időre, mert különben...

A „különböztetés”-re nem került sor, a munka elkezdült még az egy nap letele előtt is. S a dolog többi része is le van azóta bonyolítva. A segédhivatali igazgató maga bonyolította le, sőt ennél tőbbit is tett. Megkérdezte a zsidót, mit gondolt, mennyiért ajánlkozott erre a munkára a kurzusszállító.

A zsidó valamilyest tájékozott volt, azt mondta: — Három millióért.

Kisült, hogy nem volt nagyon tájékozott. A jeles kurzussági tízmilliót kért és három napra való munkadíjat, mert addig tart — mondtotta — a munka.

Hogy mi lett tovább? Semmi. Csak éppen abba a miniszteriumba — így mondtá a segédhivatali igazgató — a kurzus jeles embere ne tegye be többé a lábát.

Még csak annyit jegyzünk meg, hogy vannak egyéb miniszteriumok is, de ott még mindig annál a kurzusszállítóval tartanak. S vannak nemcsak miniszteriumok, hanem egyéb közhatalóságok is, például a városháza, s ott is még ennél tartanak. Hogyne, hiszen az illető törvényhatósági bizottsági tag volt. Wolff Károly egyik leghezesebb és legbanysosabb híve, aki akkor, amikor Wolffék a közgyűlésben még tanulmányokkal és az ellenzéki bizottsági tagok inzulálásával, sőt kikergetésével dolgoztak (dr. Fábán Béla és dr. Gal Jenő esete még elégsé emlékeztetés), akkor a felvonuló Wolff-gárda legelső sorában volt, bírközásra nekigörözve, ott a közgyűlési teremben. Valamivel csak meg kell szolgálni az ösztörsz vagy még többszörös munkadíjukat. A főváros lakossága pedig eszedálok, hogy a kurzus alatt valahogy minden drágább a városháza.

Súlyos milliárdokba kerül az üzemek felülvizsgálása

Furcsa játék a közönség félrevezetésére — Szigorú vizsgálat helyett szépségflastrom az egyes üzemeknek

Ripka Ferenc kormánybiztos hivatalbalepésekor egy esomó nagyvárú programponlattal jött, amelyek azonban egymástól onolítottak össze.

Egyetlenegy része van még a programjának, amely érintetlenül áll, de ez is csak azért, mert eddig ehez a kényes problémához nem mert hozzáugyolni. Az üzemek felülvizsgálását ígérte, mert az elterjedt hírek szerint ott valóban bajok vannak és egy-két bavatított emberen kívül az üzemek dolgoiba eddig senki sem látthatott be.

A közönség nagy várakozással tekint az üzemek felülvizsgálata elé, pedig előre megmondhatjuk, hogy nagyon fogják csalódni. Az üzemek felülvizsgálata nem fog egyebet jelenteni, mint azt, hogy a főváros újra hibába fog milliórdokba kidobni az utcára. A ház kinevezett szakértő ugyanis nem fog ingyen dolgozni. Hat hétig erősen fog munkálkodni és ezt meg kell fizetni.

De nemcsak hazai várakozókról van szó, hanem három külföldi szaktekintély is megérte a kormánybiztos. Elvben el van határozva, hogy ezek közül az egyik francia, a másik szejdi, a harmadik pedig hollandus lesz. Mind a háromnak megvannak a magyar vonatkozások és kinevezésük azért gondolták, hogy a közönség előtt a vizsgálat pártatlanságát még jobban kiábrósítsák. A külföldi szakértők tehát tíz-tízre csak a város neigzathatóinak és munkájuknak igy az identitásuk, az itartózkodásuk és munkájuknak költéséit nehtik kell majd keserösen megfizetni.

Arról ma még beszélni sem lehet, hogy milyen összegekről lesz szó. Az azonban tény, hogy nem milliók, hanem milliárdok fogják szerepelni és ezért a nagy áldozatokért a város közönsége alig fog onolami ellenszolgáltatást kapni.

Amikor szó került arról, hogy ennek a bizottságnak működése minden valószínűség szerint egészen hibávalól lesz — mert hiszen minden kereskedő minden iparvállalat vezetője jól tudja, hogy aki ilyen nagy üzemeket meg akar ismerni, hogy végre honnapokon, sőt években át kell foglalkozni és a kezeltés minden eszjant-bíntját megismerje és a kellő javaslatokkal elő lehessen állni. A városháza egyik vezetőembere csak legyintett a kézzel. Elmondotta, hogy a bizottság csak általánosságban fogja megvizsgálni az üzemvétel, megtekint, hogy a pénzkezelés pontos-e, egyes tartálokat kimutattnak és ezzel edgé, marad minden a régieben. Az albizottságok fogják a tulajdonképpeni vizsgálatot vezetni s ezeknek javaslatot hozni a plénum hozzá fog járulni. Ez az egész nyelvetés moka — a mostani vezetőség-felfogása szerint — azért mégis használni fog z. Városházának, mert így egyszer mindenkorra veget letetnek a pletyáknak. A közönség meg fog nyugodni, a pertatlan szakértői bizottság felületnek magát aláveti és teljes lesz a nyugalom. Ripka kormánybiztos, aki szeret szavakkal operálni, a látszat kedvéért egy kicsit fog majd mennydörögni, kindnak majd hangzatos kommandókat és azzal elintézték az egészet.

Ripka kormánybiztosat különböz az egész üzemi

vizsgálat nem is érdekli. Neki csupán egy célja van, vagyis inkább csak egy célja volt és ez a gázgyár részvénytársaságba való átszervezése. Ennek a célnak elérése érdekében hajlandó lett volna több üzemnek részvénytársasággá való átalakításához is hozzájárulni.

Ripka Ferenc azért fogszírozta a gázgyárnak megreformálását, mert meg akarta magának az aranyhádot építeni arra az esetre, ha mint kormánybiztos megbukik. Semmi körülmények között se mehet vissza a gázgyárhoz, mint egyszerű igazgató, mert hiszen ebben az esetben annak a tandesnek az alárendeltje lenne, amelynek eddig ura és parancsolója volt. Egeszen más esett azonban, ha a gázgyárhoz mint részvénytársaság vezérigazgató vonul vissza. Ebben az esetben teljesen független és a tanácsal szemben nem olyan nehéz a helyzet.

Igy gondolta el ezt, de maga a tandes agónsította a tervet. A Városházán nem titok, hogy éppen azok, akiketől ez az átalakítás elsősorban függ, legbátróztában ellene vannak a gázgyár részvénytársasággá való átforgatásnak. Hibába érvelt Ripka azzal — illetve nem is Ripka, hanem az ő íntézőjéből a gázgyár jelentési vezetősége — hogy a berlini gázgyár is erre az útra lépett. A gázgyár közvetlen felöltés fórumai egyszerűen kijelentették, hogy a közönség érdekében ragaszkodniuk kell a gázgyár ma formájához. Ha a gázgyár részvénytársasággá lenne, így elsősorban az üzleti szempontoknak kellene érvényesülnie, viszont a város gázszolgáltatása igazán városi feladat és azt nem lehet csak üzleti érdekeknek alárendelni.

Legújabb Ripka már nem fogszírozza ezt a kérdést. Ugy látásuk belenyugodott abba, hogy nem vezet már visszafelé az a gázgyárhoz. Talán arra gondol, hogy a kormány másképp fogja megjutalmazni. Egyetek szerint ambiciója magya postiók felé vész, mások szerint viszont úgy tudják, hogy megelégednek a polgármestert sebbe való visszavonulással is, amely azonban csak álom, mert hiába követnek el mindent, lehetetlenség az hogy bármilyen manipulációk árán is a kormány, vagyis a saját képére formált törvényhatósági bizottság üljön össze, már pedig a polgármestert ez a bizottság választja.

Ripka Ferenc kormánybiztos az egész üzemi kérdés már nem is érdekli, illetve csupán kortes-cetokra akarja felhasználni. Egy esomó apró üzemet fog megismerni, amelynek valójában már semmi létjogosultsága sincs és ezzel a kereskedők szimpátiáját akarja magának biztosítani. A Városházán azt beszélik, hogy ez is csak blöff lesz, mert az üzemek megszüntetésével egyetlenegy iparos sem fog több munkához jutni, hanem az eddig szélsőzt üzemek hadskörét egy-egy nagyobb üzem fogja magához vettetni.

A főváros lakosságának tebtit a közönség felülvizsgálása körül nem lesz más szerepe, mint az, hogy kiszurkálja a súlyos milliárdokat az üzemek felülvizsgálására kiküldött bizottság munkájának honorálására és a súlyos milliárdok kidobása után minden maradni fog a régieben.

PALMA

PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

A miskolci polgár

cinen általában a Nemzeti Újság egyik vezércikke és utoljára fejezi fel a polgári öntudatot abban a téren, hogy Miskolcon a Magyar Jövő című fajvédő lapnak palotát emeltek. A miskolci fajvédő újság ismerjük a miskolci választásokból, amikor ottromban hazug cikkekből ragalmazott meg mindenkiféle, aki az ellenjélt táborához tartozott. Nem ártatlana Vázasny Vilmosnak cíkező színvonalu, finom tónusú beszéde, galádul megmagistán, belehazárdi olyan durva kijelentéseket, amelyek miatt a miskolci keresztény asszonyok méltán háborodhatnak volna fel — a hazug újság ellen. Ez a Magyar Jövő s nem érdeketlen, hogy amely Bethlen kormányának és kormánypolitikájának nu támogatója, mennyire tud lekesedni a miskolci kis diávlányok háziorlásán. A keresztény újságírás szivélyének nézve a fajvédő újsápalota létrejöttét s ez alkalomból dicsőimusz zeng a miskolci polgárról, aki önfeledőző késségrel lehetővé tette ez újságúzó felépítését. Hát örvendjenek a diádlány! Anál az újsájból beánnétek érdekel, csupán az, hogy a kormány egyik lapja hozsánnázik a fajvédő újsápalota koszorú-ünnepe. Vagyis kilátézik a ló-láb, Bethlen miniszterének és a fajvédők egy társaság — különböző szereposztással. A Bethlen-féle politikai farsang nagy alárosszája sikerrel folyik s csak egy-egy önélelelt éjjeli órán hullának le az átlárok. Mint most is. Hiszen nem nagy az esél. De ilyen kis esetek vizesódpelben tükrözödik vissza a Bethlen-féle politika egész univerzumra. O, miskolci polgár, jögyezd meg magradnak, hogy a te fajvédő kis világlapod kedvence Bethlen miniszter-ének úrnak. Ez egyidőben kedvence Gömbös úrnak is. Sőt a Léhuernek is, a Zsigmonak is. O, miskolci polgár, tudd meg, ha eddig nem tudtad volna. Nincs köztük különbség. Nincs. Együtt ünnepeleek, együtt örvendeznek az olyan nap napokon, mint aminő a miskolci is lelt. Örvendezz ennek te is, o, miskolci polgár!

A lakásínség megszüntetésének

— mint ezt a Demokrata Párt évek óta hirdeli — egyelőn májva van: új lakások építése. Semmiféle közigazgatási intézkedés nem tudja lakásínsé jutni a reáozorúlat, sőt ha nem áll kellő számú lakás rendelkezésre, okvetlenül társadalmi igazságtalanságokra is vezet. A lakásínség más szabályozása, mely idegket rombol, családi békét dől fel, a társadalom szabad mozgását és kifejeződését béklyókba szorítja, nemzetgazdasági szempontból azért is káros, mert az építési és az építkezési szelődő egyéb iparágakat megémlétia. Németországban megállapították, hogy a munkabérek lakosságnak kerek egyhárom része el kében az építkezésekből. Meg azokban a körökben is, melyekben belátják a lakás-építés fontosságát, eltérő vélemények voltak abban a kérdésben: vajlon a magántelékenység vagy az állami támogatás kezdő-e els hatásozabban az építkezést. Amerika példája megmutatta, hogy a túlzott individualizmus nem mindig szerencsés. Amerikában például a háború vége felé egész krízisé fokozódott a lakásínség. Miután a gazdasági szabadság elvén nőt Amerika írtólzt minden állami beavatkozástól, nem tett semmi intézkedést a lakás-ínség enyhítésére. A magántőke azonban nem volt hajlandó építkezni, mert a munkelőgártás és hájő-építés jobb költséghatérségnek bizonyult és drágította a munkabéreket. Newyorkban végre mégis kénytelenek voltak szakítani a merev individualizmus elvével, noha 1930-ban egy Bridgeportban tartott értekezleten még mereven visszautasították minden államosítási gondolatot. Voltak, akik a bér-emelés eszközt látták megfelelőnek a magánépítkezés serkentésére. Kitént azonban, hogy

a lakbérre aranyparitásra való emelése sem teszi lehetővé az építkezést

A hitel is megdrágult, a munkabér is köllés körülbelül 40%-kal emelkedett. Haberland kereskedelmi tanácsos pontosan kiszámította, hogy a magántőkének csak akkor lenne rentábilis az építkezés, ha a bérbéreket legalább harmadlészereére emelnék fel. Ez a gyakorlatban annyit jelentene, hogy egy 1500 koronás bélebert fízto lakásért élt 3000 aranykoronát kellene fizetni, ami a mai átszámítás szerint körülbelül 60 millió koronát tesz ki. A gyakorlati élet is beházonnyította, hogy az építkezési esak ott indul meg erőteljesen, ahol az állam veszi azt a káso-é. Különbösen Németország és Ausztria példája bizonyosságot szolgáltatott erre.

Csonka-Felzámagyarország egyetlen hirdetésai orgánuma a miskolci REGGELI HIRLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Miskolc, Városházter 22

Roscher-gépgyár, Görlitz
szilárd legjobb szerkesztő aranyos gépek. Vezérlőképviselet: Erdélyi Hírnyk Budapest VII. Dohány z. 75. Teléfon: József 33-01

Wolffék nem engedték letelepedni a 48-as honvéd fiát

Kohn Bernát szomorú története Amerikától a toloncházig — Válás a — trafikjogért

Lederer különöfontosságú tiszt gyilkossági szent-áncjának napjában talán egészen lírának latszik az az egyszerű és nálunk — sajnos — úgyszólván mindennapi történet, melyet el fogunk mondani, azonban a gyilkosságok krónikájába is beleillik, mert ha halott áldozata nines is, áldozatul esett két ember existenciájára, családi tűzhelye és életének zavartalan boldogságra.

Kohn Abrahám balassagyarmati kántor, miután véglegküzölte a 48-as szabadságharc küzdelmeit és harminc évig szolgált becsületesen a balassagyarmati zsidóság lelki építését, eltávozt az élok sorából. Két fiút hagyott hátra, akik közül az egyik 38 éves korában kivándorolt Amerikába. Kohn Bernát — így hitták a fiút — ott sok küzdelem után szép esztendői alapított magának, jömenő féneműműködő tulajdonosa volt és még ma is mint boldog és jómódú ember élhetne, ha egy napon el nem fogja a honvágy és haza nem jön.

Kohn Bernátban azonban 32 évi amerikai élet után felodogott a magyar szív, elfogta a honvágy és néhány száz dollár megkariózt pénzével hazajött Magyarországra. Ez 1926-ban volt. Bátyjánál, aki jövenő nagykereskedő, telepedett meg Budapesten. Lejelentkezett a rendőrségen, ahol engedélyt nyert, hogy egyelőre 1 évig, amennyire az amerikai útlevél érvénye szól, itt maradjon. Állást vállalt egy azóta megszűnt részvénytársaságnál és megmúált. Öz. Krausz Józsefnek, egy államvasúti tisztviselő ügyvédjét vette el, akinek kis trafikja volt 17 éva a Murányi uca 84. számú házban. A trafikot az asszony annakidején abból az összegből vette, melyet nyugdíjmegevdítés címen kapott az államtól.

Megindul a végzet...

Ezt a mozdítárá címet kell adnunk ennek a fejezetnek, mert ami ezután történik, tényleg mozdítárárá illik.

Kohn Bernát, miután megmúált, lépéseket tett visszahonosítására. Budapest székesőfővárostól kerse a visszahonosításához szükséges befizetést engedélyt, miután itt volt állása, feltevéseinek trafikja és itt lakott. A Wolff-rezsin természetesen megtagadta a befizetést a zsidó Kohn Bernáttól, azonban Pestszőlőy házának nyitlakozott új polgárrá fogadta. Így minden előfeltétel megvált a visszahonosításnak. Azonban kérelmet a magyar királyi belügyminiszter ér mégis minden indoklás nélkül elutasította. Ez azonban nem volt elég, mert ugyanakkor, miután átlevélének érvénye lejár és 6 útlevélre is, az amerikai követésnek azaz az indoklással, hogy itt óhajt letelepedni, visszatárá, a rendőrség megindította ellene a kiutasítási, illetőleg a kitoloncolási

eljárást 1923 november 22-én kelt 1945/923. sz. végzésével. Úgyvéde, dr. Timár Dező, úgy a honosítás elutasítását, mint a kitoloncolási végzést megfellebbezte, azonban ez a fellebbezés a mai napig síncsuk elútváz. Ezzel szemben a rendőrség arra kötelezte a 70 esztendő öreg urat, hogy úgyis elindítsa ellenkint jelenkezzen a toloncházban. Ezt a rendelkezést azóta visszavonta, de 1923 telen és tavaszan a öreg embernek heteként ki kellett vándoroznia a toloncházba, sőt kevésen mulott, hogy nem internálták, mert érdeklődő ügyvédnek Mihályffy miniszteri tanácsos — a visszahonosítási ügyek kúlvözje — kijelentette, hogy, miután a folyamodó magyar állampolgárságot nem kapott, amerikai polgárjogát pedig elvesztette, tehát nem tudják, milyen állampolgár, ügyének elintézését internálni fogják. Ez, szerencsére, nem következett be.

Válfunk el...

De ez csak egy része volt a tragédiának. Ugyanakkor, amikor a toloncolási eljárás megindult, megindult a mozgalom felesége ellen is, hogy tőle trafikját, azon a címen, hogy egy amerikai milliórdóshoz ment férjhez, elvegyék. Négy rohamot sikerült az ügyvédnek visszavernie, miután be tudta bizonyítani, hogy Kohn Bernát szegény ember és nem tudja feleségét eltartani. Amikor ötvödében egy pénzügyminiszteri titkár nővére érdekelében indult meg a trafik ellen az elvétel eljárás, Tömörly államtitkár azt a tanácsot adta az ügyvédnek, hogy válfjon el az asszony férjétől és akkor meghajoghat meghétési forrásból, a trafikot. Az asszony erre megindította a válfperit, a válfást ki is mondta a bíróság, de a trafikot mégis a pénzügyi titkár nővére bapta meg, aki még ma is tulajdonosa.

Itt végel is ér szomorú történetünk. Kohn Bernát elvált az elváltjától férjétől, szétrombolták családi tűzhelyét, ma fájón él és nyomorog, mert kishivatának fia még ömöggrát is keservesen tudja csak eltartani és bizony esok sovány falatot nyújthat öreg anyjának. Ha ez a fia nem lenne, Krausz József állami alkalmazott fővezgye ma koldulni mehetne. Kohn Bernát pedig a herce-húrca folytán teljesen elszegényedte és lerongyolódva angol órák ádsádból lengetti keserves életét, hetven esztendővel a válás emeletéket mészik. A mulkier egy lépcsőn megmúaszt, elesett és súlyos belső zúdásokkal szenvedett, csak operáció után menekült a haláltól. Stevnyei József báró pedig egy polgári vassorán kifeleltette, hogy minden polgárnak kötelessége támogatnia Bethlen István kormányát, mert az elindult a lelkek meghéltetésének útján...

h. s.

Újra a kanyaróvírvány

Háromszázhatvan kanyarómegbetegedésvől számolt be a fővárosi tisztifőorvosi hivatala és év második hetéről is. Az első hét beszámolója során felmélítetük, hogy a tisztifőorvos már hetekkel ezelőtt A Polgár útján előre közölte a főváros lakosságával, hogy kanyaróvírványtól kell tartani. Most aztán itt van az új hét és róla az új jelentés, ebben is háromszázhatvan meghetegedés... Nem beteg, hanem meghetegedés, új, ebben a hében esett meghetegedés. A mai állapot tehát az, hogy ezt a számat hozzá kell adni a megelőző hét számához s ehez most már még az azóta elmult hét számát is. Így állunk s ezek után joggal kérdehetjük, megtörtént-e és megtörténik-e minden a járvány továbbterjedésének megelőzésére. A háromszázhatvan új szám azt mutatja, hogy nem.

Mi tehát félünk egy és még egy ilyen új számtól és amig ilyen új számoktól kell félünk, addig az unalomig ismételnünk kell ezt a nem is olyan unalmas kérdést.

Kiváncsi vagyok

vajlon a nevezetlyűes eltrórá-e a numerus clausus, ha átmenekülés Házban kellene szabványt érrel az idejétmúlt „szegényörvényről”?

Kiváncsi vagyok: vajlon Bessenyei Zénónak a fajvédők számára nem lehetett volna-e külön mondóvalója?

Kiváncsi vagyok, hogy a városi önkormányzatok legúj kevésbé szerkesztése az autonómia, mint az örökös fogat?

Kiváncsi vagyok: mikor fognak megvni a liberálisok egyszer ugyanazzal a nével választásba indulni, amelyet a legutóbbi előző választáson választottak?

Bölcsesség és előrelátás

A fővárosi tanács böles és előrelátó. Csupa bölcsességből és előrelátásból példán most anketét rendez az idegenforgalomról. Nem az idegenforgalomról általában, hanem a szent és budapesti idegenforgalomról. Amiben az a megjegyzni való, hogy a szent és már itt van, egy hónap már el is lelt belőle, az idegenforgalomból pedig még csak az anket van meg. Aból tehát még terdv, döntés, program, elhatározás, intézkedés lehet, hogy lesz, de akkor már szent és aligha lesz, idegenforgalom pedig egész bizonyosan nem lesz. Igaz, hogy lehetett volna úgy is, hogy azt az anketét idején is lehetett volna rendezni s akkor lehetett volna rá kiliátás, hogy öpkézlés térv s az öpkézlés térv ugyanúgy siker, vagyis idegenforgalom lesz, de az nem lelt volna méltó a böles és előrelátó tanácsnak bölcsességéhez és előrelátásához.

Vannak politikai pártok, melyek a titkos diplomáciához hasonlítanak. Tevékenységük titokban folyik le s programjukat csak titkos kulcsal lehet meghétetni.

Bessenyei Zénó külön beszédet mondott Vázasny ellen. Egy új polgári pártnak a zászlómentása nyíltan Vázasny ellen irányult. Hogy összetalálkoznak: pedig az egyik nyíltan kormánypárti, a másik bevallottan ellenzéki!

»PYRAMIS«
MAGYAR FŐIDÉRTÉKOSOK ÉS FÖLDÉRE-
LŐK KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
Budapest, Teréz körút 26
Részvénylétke: 1.600.000.000 K
Bankoknál, Gáboroszáll. Léár-, vetőmag-, meghétségi gép-, mátrágya- erőtkármány-, mezéki és bízósítási osztály

BRONZESILLÁROK kedvező fizetési feltételek mellett **BÁN ALADAR** vásárolhatók **ANDRÁSSY ÚT 4. SZÁM**

Alpróféták

Ha holtig vezetkebe sírna könnyel
Sok alpróféta, felbúgó, felbújt
És könny-óráz fűrészenél a földet:
Nem ottana el, mit csövéja gyújtott.

Palágyi Lajos.

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irája: KRÚDY GYULA

Ferenc József Pestje

Mondhatnám, ha akarnám, hogy a *Sacher Pista* Pestje... Mondhatnám, hogy *Déri* alpolgármester úr Pestje, aki, mikor kilépett hivatali szobája ajtaján, egyetlen feldolgozóndó aktát sem hagyott maga után örökségbe... De mégis csak mondjuk, hogy a Ferenc József Pestje, mert ilyenformán egyszerű, mint varázszer, mindenki előtt felülbírt az a tengerészre alá merült gyönyörű város, amelyen a hajdani Budapest volt.

Az utcákat minden nap, kivétel nélkül, báteremmel süpörték, akár cindult a két nagy-szerű szürke a budai istállóból a nyugati stációra Ferenc József elé, akár nem. A rendőrgölgényeknek semmiféle kurkusi kunsztokat nem kellett tudniuk az útonalok kereszteződésénél, hogy a közlekedés rendjét fenntartsák, csak egykedvű komolysággal megállított vagy sétálgattak fehér lófarák konstáblér kalapjukban, fehér kesztyűjükben és egyszerűben minden jármű hajtója tudta, hogy merre van a Király uca. Az a nemzeti színű karszalag ott a jobbukon jelentette azt, hogy a Laszlovsky-vármúlt az úpesti határeszűzárak a kocssok és járókelők között békesség van Pest területén. Nem kellett itt megerősíteni a legénységet akkor sem, ha a legmagasabb uraságok vártak a bécsi vonattal, legfeljebb a tiszt urak vetk fel völgeynyi kabátjaikat.

A nap a Keleti pályaudvar mögött kelt fel és gyönyörködve nézett végig a Rákóczi úton, amelyet abban az időben még mindenki Kerespi útnak nevezett. És a Keleti előtt posztoló őrszem minden vidéki pasasznak pontosan meg tudta modani, hol kaphatja Pesten a legjobb nadrágot vagy esőleópépet; mit énekel Blaháné a Nepszínházban és hogy hívják azt a lókupecet a közeli Debrecen-forgató udvarán, aki még nem volt előzetes letartóztatásban sem 16-manipuláció miatt; hol kaphat frissen csapott sört az a kövér bécsi, aki hajnal táján eltikkadva száll le a személyvonatról és böles tanácsot adott a futkárözva, a nagyvárosi zajtól félig megbolondulva közelgő falusi fehéreknep hogy ossza be pesti tennivalóját, hogy még az esti vonattal hazamehesen otthonába. Ez a Keleti pályaudvar előtt posztoló, tudós órkatoná jelenléte, hogy Ferenc József székesfővárosába érkezünk. A szempillájával rebbentett csak a komfortáblisnak, aki az éberlasztig-cipos asszonyágot megzabolni akarja; a szemöldöke összevonásával riasztotta el a Baross-szobornon elhármaszó-kódó vidéki magyarok megkörnyékezősétél a tarkanadrágos pesti csirkefogót; a vette legelőszőr szemüvegre a kis kőzabályával szoláglator kereső falusi virágzástól és gondja volt rá, hogy valami rossz hába ne tévedjen; ő pártfogolta a drótosit, aki csak egyetlen szót tudott magyarul; annyit, hogy „ahlak!”, sőt szívesen szóbaállott a vadvirág-cifra vándor-cigányokkal is, ha azok csak lopátkolás céljából érkeztek pereputtvaikkal Budapestre.

Egy fehér lószőr-forgó jelentette, hogy Ferenc József akármelyik órában megérkeztek székesfővárosába, itt mindent a leg-nagyobb rendben talál. Ez az ucaai szürkés-gölgő kifehérelt jelvény mutatja a béke boldog éveiben, hogy itt büntetlenül senkinek sem verhetik be a fejét, mert vélellenül más a politikai meggyőződése. Ez a biztonság pedig annál inkább növekedett: minél messzibb ment a nap a budai hegyek mögé. Az órkatoná nekifeszítette széles vállát a leereszkedő észak-kán, szállárán állott helyén, hogy a pesti polgár akár lutriszámokkal is álmódhatott magá-ban.

Nagy pesti bűnpörök

Az antiszemita vezér csángó-pénze

A csángó-péaz bűnpöre nem egyszerű silkkasztási ügy volt, hanem nagy magyar kor-és körkép. Föltűnően hasonlít egy-egy epizódja a legutóbbi évek eseményeinek bizonyos részleteihez.

Verhovay Gyula képviselő, a „Függetlenség” szerkesztője, javában szidta a zsidókat és a tintó-sek egymást élték.

Zenithjén állt Verhovay — legalább a Függetlenség olvasóinak szemében — amikor Horánszky Nándor képviselő váratlanul ezt a nyilatkozatot tette közbe:

„Az esztergomi választásokhoz intézett nyílt le-veléről a „Függetlenség” mai száma Verhovay Gyula adtársal egy közleményt hoz, amelynek hangja és módora emegemet arra késztet, hogy egyszerű meindenkora kijelentsem, miszerint oly emberrel, kiúdl a tisztés-seg minden föltétlenül hiányzanak, szóba sem átlathatók.”

Már akkor sutozni kezdtek, hogy „a magyar be-ésület lovagja” nem tud elszámolni a Függetlenség útján gyűjtött pénzekkel. A rendőrség nyomonzást indított, de befolyásos barátoktól eljártak Verhovay érdekében. Több mint egy hónapig húzódtat el a Horánszky-affer; becsületbroság alakult és párbaj mellett döntött. A meyeri erődben álltak szembe, Horánszky nem akart búkúlni, mire a pisz-tolypárba megförtélt.

Verhovay tovább igazolt és az egész ország nyugalma hosszú időre megszűnt. Maga a bünygyi vizsgálat egy esztendővel jóval tovább tartott és a fővárgyalást csak 1885. február 26-án lehetett meg-kezdeni. Verhovay Gyula, továbbá Lajos fivére és Wilkens Gyula sikasztás büntető és különböző sajtóvétségök címén került a vádlottak padjára.

Dr. Tholdt János elnök konstátálta, hogy Wilk-ens nem jelent meg, hanem Grába utazott szülei-hez, onnan pedig Amerikába szökött.

Ez az ember mint nyomdatulajdonos állott szer-ződésben Verhovayval és szökése után rá akartak „kenni” mindent. De eltűnése előtt jegyzőkönybe, foglalt valamóssa letelepte, hogy Verhovay Lajos határozott utasítására használta föl „születi folyó-kiadások fedezésére” a csángópénzeket.

Dr. Hait Faustin királyi alügyés a bizonyítékok nagy tömegét halmozta föl annak igazolására, hogy Verhovay „a csángók javára” és más jótkönyveikora nagy összeget gyűjtött, de azok nem jutottak el „rendeltetésű helyükre”.

Kiderült, hogy Verhovay olyan nagy összegekkel tartozott Wilkensenek, amelyet nem tudott megtérí-teni és mivel kezest sem tudott állítani, a környéradományokból pótolta a nagy összeget. Verhovay Lajosnál talált iratokból hitelesen meg tudták ka-pítani, hogy Gyula állandóan kapotti is az elskasztott pénzekből, mináltt vidéki körútján zsidóellenes gyűléseket rendezett.

Néhányosor becsapta a nyonda gazdáját, amikor fizetnie kellett volna és végre arra a szédületos vi-szonyra kötelezte magát, hogy Wilkens fölbonthatja a Verhovay címére érkező pénzesleveleket; de ha Lajos bontja föl, akkor is köteles átadnia a pénzt Wilkensenek, aki viszont fizette a nyomdát és a szer-kesztőséget.

Valahányszor új meg új pénzösszegekre volt szükség, érzelmes hangú fölszólításokat írtak és a csángók vagy mások „szonyú nyomorát” eszteltek. Gyűjtöttek a „zsidók által meggyilkolt” Solymosy Eszter anyjának, gyűjtöttek a lakásai tik-károsultaknak, Arany János szobrára, a gyűri vízkárosultak részére, a szabadságharc szobrora. Mindennek a pénznek nagyrésze eltűnt.

Lachiza község előljárásán bizonyítványt kül-dött, amely szerint a Függetlenség által gyűjtött pénzből egy krajczér sem érkezett oda.

— Persze, mert a lap mindig delletes volt — je-gyezte meg az elnök élenk derűltség közepett —. Da hisz van itt egész esomó szelvény, amelyen a követ-kező sorok olvashatók: „Csángók, Gyula 50 forint”, „Csángópénzből Gyulának 100 forint”, „Csángópénzből Muenznak 30 forint”. Mit szől ezokhez Verhovay Lajos?

— Ezek egyszerűen az én privát jegyzéleim.

— Hogyan került ide a „csángó” szó? — kérdezte tovább az elnök.

— Véletlenül! Amilyen véletlenül magát letar-tóztatták.

Verhovay Gyula bevallotta, hogy az a pénz, amely-et Korács-Ruber Antónia küldött üveggy Solymosny részére, soha nem érkezett meg rendeltetésű helyére. Nem is lehetett tagadni, mert hisz találtak egy reklámoló levelet.

Nagy föltűnést keltett, amikor a tanuk egyike, Pakorny Jenő, álmonda, hogy Verhovay, Jessének elfogatásakor, kinnatást eszteltatott vele a csángó-pénzekről.

Gróca György, Komáthi Béla, Csutár Zeig-mond és Csathly Ferenc tanukhallgatása után a bíróság megállapította, hogy Verhovayék a csángó-pénzből 2269 forintot, az Arany-szoborra kapott összegből 225 forintot, a Szabadságharc-szobrora szánt pénzből 19 forintot silkkasztották el. Gróf Kle-

bersberg Zdenko pénze, melyet a győri vízkárosul-taknak küldött, ezintén bűnös úton tánt el. Sok más tétéről, amely elskiktát, nincs közvetlen bizonyíték. A sikasztás bántette számos esetben megállapít-ható.

A bíróság ezért Verhovay Gulát elítélte egy és fél évi börtönre, ötévi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésre. Verhovay Lajost tizhavi börtönre és három évi hivatalvesztésre. Wilkens Gyulának körözést rendeltek el.

Minután az elnök felolvasta az ítéletet, Verhovay így szól:

— Legyen az Isten oly igazgósága bíró önök fö-lött, mint önök voltak én föltöttem.

Az elnök félbe akarja szakítani, a közönség nagy zúgásban tört ki. Verhovay pedig magából kikelve, rekedt hangon kiáltotta:

— Tiszta Kálmán kiróves uralkodását evvel a gazsággal peesztelja meg!

Óriási zaj támadt a teremben. Az elnök csak nagy nehezen tudott szóhoz jutni és megtöltötte Verhovaynak, hogy ilyen hangon beszéljen tovább.

Az elítélt kirohant a teremből és dühösen be-csapta maga után az ajtót. Ocsó utánaszaladt és közben visszaszólt:

„Föllebbezek!”

Szervezett garla vette körül Verhovayt, amely-nek tagjai így kiabáltak:

„Le a bírakkal! Verhovay a nemzet és nem a nemzetgyilkosoké!”

Verhovay Gyula kalaplengetve köszönte meg a tintést és a lépesórló visszakiáltott: „Nem élnék meg engedtem Tudom, hogy ezt akarták, de föllebbe-zek a Mindenhatóhoz”.

Verhovayt ugyan a további fórumokon jogerő-sen nem ítélték el, de érkeles nyomás alatt vissza-vonult a politikától, vidékre költözött, ahol ismeret-lenül, nagy elhagyatottságban halt meg.

Tábori Kornél

Pesti séták

Miért rohansz úgy, édesiesém? Az aranyhegyek-hoz veselő szorost találd meg, vagy a Boldogság úzent érde, hogy ha nagyon síetsz, meg éppon ott ár-olnál találd? Nem? Csak a hivatalból kését el! Az-ért síetsz csak olyan nagyon, mert mindig minde-nünnen elkésett! Asért nem érsz rá soha fölemléni a fejed, szélnézési kisé, hogy hátha éppen az orrod előtt megy el a nagy Cél, ami után olyan vakon ro-rodok hiszen így sohse találsz rá! Azt mondd, körüláld minden eszöha, sőtél, nincs mit némed rajta! Njéds! Ki csak egyszer a szemed és mindjárt meglátd, hogy amiről azt hítd, csúnya, milyen szép és kelles mindjárt világosabb lesz egy sugár-ról! Enyje, most a lábakra tapostál. Nem szép tá-rod, édesiesém, vigyázz az éreg emberre, aki már széd éne egyebet se esnial, mint csak mindig sétál, kinyitja a szemét és néz véle és nagyon-nagyon szor-ri el a te városodát, amit te nem ismeresz. Hogy elhagynom a városod? No jere, édesiesém, add ide a kezéd, legfeljebb meg öt perccel későbben érsz oda, ahonnan már ügyis elkétdt, gyere és nézd meg ezt a gyönyörű várost, amiről te azt hiszed, hogy csúnya. Kimegyünk a Duna partjára.

Néz csak széjjel. Ma éppon csúnya idő van, hi-deg és hűvös téli nap. Ha lehajtott fejjel rohansz végig az uccán, elhiszem, hogy jatsz és dühödésen epvő káromkodások csilrogognak vacogó fogodon. Nézd hát oda, a túlsó partra. Elmosdó szilietiek sít-let alakjai bizonytalanoknálami valami tejfehér csil-rogódon keresztül. Egy álomváros... Minden szép ott, nem látod a testét, az ott egy városnak a lelke, valami vakító hűgérsebbe burkolva. Tudod mi ez a csodaszép fehérség? Ez a kő. A mi kőnk. Nem London gyűltetés, álomvárosok Béderynyondsa, az a magyar kőd kékes esztie, benne van a napsgár igerele és a hék é csókja. Gyé, már nem is fá-zó! Tegyaz este nem volt kőd. Süttél volí s én itt sétáltam. Apró, vemegő fények éledtek hosszú sor-ban, véglátthatatlanlyépnymatos nyaklák, melyek minden szeme apró, lobogó lámpái ég. A Gellért-hegy tőmegé már nem látszott a sötétben, csak pít-rogó, kiedési lépásmegeme tündököltek egymás fö-lött elszőra, mintha két varokkal dobálták volna oda csillagokat. Magasan föl az égt kaeér kis fé-nyek kacintgattak hivatagon, mosolyogva, mint a játékos gyermek és én olyan nagyon otthon éreztem magamat. Jéjj el ma este te is és nézd meg, s most elcsodálod. Rohanj tovább, jó óesím, s ha ma én embereket valamivel jobban fogod szeretni, mint máskor, ludd meg, aszt van, mert egy pillmatra ranyítottam mindig önmag szeméret erre a kőös, csúnya Pestre.

F. E.

Meghívó szíves meglekintérré!

500 db 200/300 nagyságn vaseros 390.000

Kittño paplanok 290.000.— koronától felebb

Ágy- és asztalterítők, szőlen-átvetők, u. m. fűrt- és női szövetek, női fehéremmek és vászonárk eredeti gyári árak mellett kaphatók

Quitt Lipót és Tsa cégnél Budapest, Király ucca 32

Vigázzat! Címre ügyelni! Nem sarokzlet!

Zongorá-Pianinót

Reményi

élszángi zongora telepet meg nem látogata Budapest VI. Király ucca 38. Hango és javítás, vétel, csere, becsés, karakörözés

KÖZGAZDASÁG

Milliárdos ajándékok az amerikai nagytőkének A szegény magyar kisemberek zsebelőiből!

Az életbiztosítások valorizációjáról utóbbi időben sok szó esett és több-kévsébe kiváló szakemberek eljáratok a nagy magyar biztosító társaságok állítólag sanyarú helyzetűek. Ezek milliárdos tartalékaikkal nem képesek a magyar középosztály pártján, akik jó békébeli anyorkorokat fizettek be, másként kiélegetni, mint — mai papirkoronaikkal. Tehát inkább vesszen a szegény kisemberek örök napjaira verejtékes munkájukkal összekaporgató, jogosan igényelt biztosítása, semhogy — ménts is! — a milliárdos társaságok milliárdos tartalékai megörvüljenek! De hát erről a kérdésről még sok szó fog esni, mert így hiszük, hogy az érdekeltek kisemberek tízezrei ilyen megoldásba egyszerűen és nyugodtan beletörődnek.

Fel kell azonban ezáltal vetni a külföldi biztosító társaságok által magyar polgárokkal szemben vállalt kötelezettségek teljesítésének problémáját is. Az olasz „Adria” és a „Generali” egyszerűen szabadtak a valorizálás kötelezettsége alól, mert a Magyarországi és Olaszországi között létrejött egyezmény ezt állítólag kizárja. Másépp áll a helyzet például az amerikai „Newyorki” biztosítóval. A 1921. számú rendelet felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a külföldi társaságok üzletlátnányait a magyarországi biztosító vállalatoknak átadása elől elvethesse. Így került az amerikai „Newyorki” egész üzletlátnányára az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tulajdonába, mely utóbbi sietett a szegény magyar ügyfeleket arról értesíteni, hogy a költészet csak magyar papirkoronában történhet!

A „Newyorki” ügye más elbírálás alá esk, mint az egyéb biztosító társaságoké. A kötvények tudniillik az amerikai elnök által aláírt következő kitételek olvashatók:

„Ezen kötvény több előnyt nyújt és több kiváltságot biztosít, mint bármely más társaság kötvénye. Azért ha valaki rá akarja írni, hogy azt más társaság kötvényével cserélje ki, az ilyen kicserélésről sziveskedik saját érdekében társaságunkat azonnal értesíteni és az összes részleteket közölni. A „Newyorki” életbiztosító társaság tisztán kölcsönösségen alapuló, melynél a biztosítási alap és az összes nyeresemények a biztosítottak kizárólagos tulajdonát képezik.”

Tehát jól megjegyezzendő: Jelen esetben az ügyfél egyben szövetségi tag is, mely üzletre alapján nemcsak a magyarországi főnöknek, hanem az amerikai központnak is jogos rész tulajdonosa. Hogy ez így van, bizonyítja azon tény is, mely szerint a magyarországi ügyfelek a Newyorkban megtartott övi közgyűléseken szavazati joggal bírnak és azt írásban tömegesen gyakorolták is. Ha már most a magyar kormány esetleg kényszerhelyzetben kénytelen volt olyan megállapodást kötni, mely sok ezer magyar kispolgárt — amerikai nagytőkék javára — milliárdokra menő összegekben megkárosított, ha továbbá egy magyar biztosító vállalat kénytelen volt ilyen műveléssel serédkelni és abból esetleg hasznot húzni, akkor kérjük: ki kényszerítheti egy köldösöt a jutott ország szerezésénél kispolgárait arra, hogy bejeltesse az által Amerikában szerzett nagytulajdonukat az amerikai milliárdosok javára feladja!

Nyilvánvaló tehát, hogy itt valami ninesen egészen rendben. Hogy ez a valami rendbejött, e részben a pénzügyminiszter és a magyar biztosító után egy másik tényező lesz hivatva végleg dönteni: a magyar bíróság!

Közgazdasági megjegyzések

Az adóterhek elviselőhatalmi nyomják a városi lakosságot, viszont az államkincstárnak mulhatatlannal szüksége van az adóbevételekre. Az OMGE képviselője egy legutóbbi ankét alkalmából kijelentette, hogy a mezőgazdaság több adómegterhelést nem bír el.

A városi lakoságnak ügyelnie kell, hogy a fokozódó adóterhek az egyenlő és arányos teherelviselési képesség elvénél szigorú kerestélvitelek alapján osszjanak meg az egyes foglalkozási ágak között, mert különben a városokban lakó középosztály a mainál is nagyobb nyomorba jut.

Az üzleti élet pang, a forgalom minimálisra redukálódott, a munkanélküliség és elbocsátott tisztviselők száma nő, a csődök és kényszerességességek szaporodnak; mindmöganyai jelenségei egy nagy gazdasági válságnak, amelynek sódrával szemben még a legérősebb gazdasági egycdek is csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudnak védekezni.

Ebben a nehéz helyzetben a Jekyintézet és a bankok osztatvány megszorításai a hitelekkel, az államkincstár elhatározása az adók szigorúbb behatásait, hírek jelennek meg a vármitelek korlátozásáról; csupa olyan momentum, amelyek a gazdasági válságot elmélyítik és a gazdasági pesszimizmust növelik.

A fővárosi Tanács néhány nap előtt ankétot hívott egybe avérből, hogy a budapesti tranzit-forgalom fejlesztésének a feltételeit megbeszéljék és hogy a Bésceó áthelyeződött tranzitforgalmat Budapestnek és Magyarországnak újabb visszahódíthatassák. Ugyancsak azonban a pénzügyi kormányzat megfontolt, illetve megnehezítette azt a néhány vármügyi intézményt (előjegyzési raktár; kikészítési forgalom), amelyek alapfeltételei egy esetleg kifejlődő magyar és elsősorban budapesti tranzitforgalomnak.

A megosonkított Magyarország gazdasági talpraállításának egyik fontos feltétele a tranzitforgalom, mert fokozza a kereseti lehetőségeket és új munkalelkmalt teremt tisztviselőknék, utazóknék és munkásoknak egyaránt.

A folyamatban levő esék tárgyalásoknak és a megkötendő esék-magyar kereskedelmi szerződésnek az a lényege, hogy a magyar mezőgazdasági termelvények részére Csehországban megfelelő fogyasztási piacot szerezzünk és ezzel szemben megengedjük a cseh gyáraknak, hogy iparukéiket kedvezményes vámtételel hozhák be az országba.

A esék szerződésnek még meg nem kötötték, a bíza ára mégis katasztrófális nivóra emelkedett már és az iparéllék árai nagyarást már olesőbbak minálunk, mint Csehországban, amennyiben egyáltalán eladhatók.

Az elkövetkezendő esék tárgyalásoknál ez a gazdasági jelenség nem hagyható figyelmen kívül.

Négy- és ötfilléres értékpapírok a tőzsdén

Törölni kell a nem komoly értékeket

A tőzsde állítólag az az intézmény, ahol a nemzeti vagyon integráns részét alkotó értékpapírokat jegyzik. Az ország gazdasági befőtásának egyik legkifejezőbb fokmérője, hogy milyen értékeket reprezentálnak a tőzsdére jegyzett értékpapíroink. Ebből a szempontból igen elszorított képet kapunk, ha egy pillantást vetünk a legutóbbi tőzsdéi napok árfolyamainak lapjaira. A tőzsdéi humor már régebbi idő óta „villanyosjegy-váltóban” számítja azokat a papírokat, melyeknek árfolyama a 3500 koronát sem éri el. Ezen papír mostanában nyolc darab is akad. Ezek a Lloyd-Bank (1600), Amerikai Bank 1100, Sasjókondói (1500), Dunaharaszti Fa (1700), Magyar Erdő (1400), Jüst Zöld (600), Királyi Áru (1600), Baróti (1500). Mint látható, akad eme értékpapírok sorában olyan is, amit a tőzsde közönsége mindössze

600 koronára, azaz alig négy fillérré becsül, míg a legtöbb egy villanyoszakaszjegy árnál alul is megkaphatók.

A tőzsde vezetőinek feltétlenül foglalkozniuk kell ezzel az anomáliával, mert még sem tűrhető, hogy az ország gazdasági reputációját veszélyeztesse ezek a teljesen komolytalan tőzsdéi értékek. Vagy tan arra számítanak bizonyos körökben, hogy a kispénzű, szegény néposztályok majd tömegesen össe fogják vásárolni ezeket az Olesó János-papírokat! Arra ugyan várhatnak. A kiábrándult a megcsömörített közönség lehetőleg nyomatás nélkül, teljesen üres papírt vessen elő, amikor csomagolószerzőmöt keres. Még erre sem alkalmasak tehát ezek a teljesen lamorzosodott részvények. Mi szükség van hát ezeknek a jegyzésre?

A bankszerű hitelrendszer csődje

Veszélyben a kosztkamatláb

Mióta a Hozedus Loránt-féle rendelkezések és más hasonló, nálunk divatos pénzügyi bölcseségek megrendítik a nagyközönség bizalmát, mindennemű takarékságot és betétművelést, bankjaink nehéz helyzetbe jutottak. Híányzik a stabilis betéti állomány és ezzel mindennemű normális bankszerű üzletnek legális alapja. Bizonyos ideig mozgáltak ugyan a nagybankok is a közismert tőzsdéi ügyletekben, de amilyen szűzán a katasztrófális besz, itt is a tönkretette a kommitensék százszázrésztes pénzügyintézetek besodratának a létgy való küzdelemben. Nagyszabású, előrelátó pénzügyi program hiányában tehát egyszerűen ék is alkalmazták a falusi arki vegyeskereskedő nagyzsábes pénzügyi koncepcióját: csakdy ígkét lehetőleg magas kamattal, mindt mindt többször forgatni. Így a kamatoknál kívül a küllőffile „folyósítási”, „meghosszabbítási” és más „díjak” címén, minden kockázat nélkül, állandó zsiros jüvedelmehz jutottak.

E rendszer folytán követve tehát a hazai nagybankok bűne, hogy mindennemű produktó, minden vállalkozás szünetel, a kereskedelem és ipar pang és egész közgazdasági életünk rettenetes válságban tengődik. A nagybankok százkilét kamatpolitikájuk mellett elmulasztották a jövő termelésének pénzügyi ellátást megszervezni és kiépíteni. Pedig ha termelésünk tönkremegy, elpusztulnak utóbb a ter-

melésből ék bankok is. Hogy agrárpéldával éljünk: ha nines tehát, megdőlnek a horjú is...

Ebben a szomorú helyzetben most végre örvendés reménygár mutatkozik. Amat a bankok elmulasztottak, azt megkísérelték a nagyobb uszánvállalkozások: külföldi kölcsön után jártak és pedig egyes esetekben megörvendetes eredményekkel. Németország és Ausztria szerzett iparákat, kereskedelmeket, azoktól lakásépítési céllakra is hosszabb lejáratú olesokamatú külföldi kölcsönt! Megkorúlták és mellőzték a bankok közreműködését, ami ezekre a jövőben nagyon káros következmények járhat, mert kikapcsolódnak a rendszer, egészleges pénzügyi művelétek üzletből.

A berlini és bécsi nagytőke ez új jelenség folytán maris felriadt, tanácskozásokat folytattak és elhatározták, hogy most már marak is ráfanyalodnak egyesült erővel az olesokamatú külföldi kölcsönök megszerzésére. Így a Wiener Bankverein már szerzett is átjárószázi nagy vállalatoknak ilyen kölcsönöket.

Ugy értesülünk, hogy most azután végre budapesti pénzügyi körök is kezdenek hasonló tervvelkömolyan foglalkozni. A gazdasági fejlődés vastörvénye így kiterjeszkölja az egészországi, noriális ügyleteket és remélhetőleg még sokat mutat meg pusztuló iparunktól és kereskedelmünköt.

Nézzén a tükörbe, hisz Ön követi

Használja a „VEGETIV FORTE” tablettát és oly karosú lesz mint barátója. Kapható békébeli minőségben „HUNNIA” gyógyszertár Budapest, Erzsébet körút 56. Egy doboz ára 2.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készöl. Orvosok ajánlják

Spekuláció a valorizáció körül. A fixkamatozású papírokbán, különösen hadikölcsönökben már hetek óta ismét dühög a spekuláció, amit különösen élesen a legutóbbi felelős részről elhangzott donodal kijelentések. Már most fel kell hívniuk az illetékes körök figyelmét arra a tényre, hogy az esetleges valorizáció túlnyomó részben a spekulációs köröknek fog előnyre válni, mert a tönkrement, elszegényedett egykori kötvénytulajdonosok kezében ma már csak egészen elenyészően esékly mennyiségek vannak.

Az osztalékok megadóztatása. A legutóbbi híradások szerint a bankok a kormány figyelmét arra igyekeznek felhívni, hogy az osztalékokat a jövőben megfelelő kulcs szerint megadóztassák. A bankok az aranyelőrege való átérésük esetére már jóelőre conditio sine qua non gyandát az adómentes felértékelést közik ki maguknak; viszont most, amikor egyelőre még szó sines az arany osztalékokról, maris sietnek a kormány számára egy új adóalapot kreálni, ezzel is bebizonyítva, hogy mennyire faj a bankoknak és vállalatoknak a feje a részvényesekért...

Végeladósok rendeznek a bankok a vállalatokból. Valamikor a nagy konjunktaúra napjában a szüneteztetek egyre-másra azután voltak, hogy szaporították vállalatok számát, egyrészt, hogy ily módon növeljék részvényeik beértékét, másrészt pedig a vállalatok számára gyengébb koronáknak visszafizethető kölcsönöket szerezzenek a Jegybanktól. Most, hogy az utóbbi spekulációk tere nines s a szükséges üzemi hitelek megszerzése a gyengyemő vállalatok számára nem nyújt valami fönyves jüvelmi lehetőséget, a bankok közli akárhányan szabadulni igyekeznek a vállalatoktól. Szól ez különösen a közpánkakra, de egyékké nagybankra is.

Sorra elvénrenek a részvények emelkedésére számító alkalmi szindikátusok. Ejjabban egy-két tőzsdéi értékpapír mögötti nagyjelentőségű tranzakciók körvonalai kezdtek kibontakozni, maris beufentesek — szólas szerint — megalakították a „hosszszindikátusokat”, természetesen abban a reményben, hogy a tőkés közönség róa fogja marat vetni az új tippelre. Ezek a várakozások mostanában ahogy sem váltak be a legutóbb a Ganz-Danubius, a Rima-murányi, s a Bóni-szindikátus oszlott fel és pedig tekintélyes veszteségek mellett.

A Gyógyforászati Művek Rt. elnöke dr. Károly Zoltán, igazgatója Fenyvesi Aladár.

SZÍNHÁZ Halló, Budapest!

Hallatlan pénzállozattal készül a Fővárosi Operettszínház új darabjára, a „Halló, Amerika!” című revüre. Soha darabra ennyi pénz még nem költözött el nálunk, s most, amikor már nyakig benne vannak, jut a színház észbe: vajon Budapest fog-e lakolni az amerikai darabért amerikai értelemben. Mert nagy lelkesedéssé van szükség, hogy a rengeteg pénzállozattal behozzák.

Éz nemcsak kassza-aggadalom, ennél sokkal több. A színházról arról beszélnek, hogy Ben Blumenthal, akinek számtalán nem egészen váltak be, ezzel a darabbal teszi meg utolsó kísérletét. Ha nem sikerül: a kedvének is vége szakad, s nem lesz tovább kíváncsi arra, hogy Budapestet mivel lehet színházba csábítani.

Ez az igaz aggodalom, amely nem is ok nélküli, ha a kereskedelem megrehezült napjaira és a munkanélküliségre gondolunk. Ez a szomorú pesti életkép áll az amerikai revűvel szemben.

* Király Ernő a Marica grófnőjén. Kedden, január 27-én lép fel ismét Király Ernő a Király Színház színpadán, ahol feltehetően diadalmas arattal. Király Ernő a Marica grófnő 101-ik előadásán átveszi Kiss Ferenc szerepét, a tisztartást, amelyet idáig valójában Király Ernő kreált. Bőbesben és amelyet minálunk is a bécsi premier betéteivel fog énekelni.

* Törzs Jenő csodálatos művészi pályájának emlékeztető sikere a ragyogó Fej vagy irás férfiszerepe a Beltrósi Színházban.

* A vörös ember, a legnagyobb magyar bohózat siker péntek este 35-ös órára a Magyar Színházban. (M. Makay Margit, T. Forrai Rózi, Gombaszögi Ella, Törzs Jenő, Z. Molnár, Toronyi.)

* Mészáros Gyula fényes karrierutazás egyik fő vonzóereje a Fej vagy irás pompás sikerű előadásának a Beltrósi Színházban.

* Postás Katka, A Blaha Lujza Színház szeszéjszögere. Minden este több száz. Pénteken este 39-ös órára.

* Még csak négy előadás lesz a nőiás kapitányának a Fővárosi Operettszínházban. A vasárnap esti előadását véget ér a Farkas-operett előadásának sorozata.

* Ki babája vagyok én. A szezon legmulatságosabb francia vígjátékai közé tartozik este 31-ös órára a Beltrósi Színházban. (Titkos Ilona, Tóth Böske, Kertész Desző, Tarnay Ernő, Z. Hahné Aranka).

* Csak egyszer, pénteken kerül színe Gerald nagyseikerű posztikus remekműve: Szeretni... (Áimer) a Renaissance Színházban.

* Az Altona nagy sikere eddig már négy többször ház elragadtatót totósághoz nyilvánult meg. A Magyar Színház szeszéjszögereinek az Altonának sikerét egyformán magyarázza a remekül épített darab drámai izgalmasága és líriketése és a páratlan előadás, amelynek élén P. Márkus Emília, Bajor Gizi és Csorós Gyula bravúrós harmasát most látja először a Közönség. Sikereikben méltán osztoznak Gombaszögi Ella, Tarnay Ernő, Vágó Béla, Abonyi Tivadar.

* Kiss Ferenc utolsó fellépése a Marica grófnőjén. Még egyszer, tehát január 23-ától 26-ig lép fel Kiss Ferenc a Marica grófnőjén. Kiss Ferenc utolsó fellépése a Marica grófnőjén a páratlanul diadalmas operett 100-ik előadás a Király Színházban.

* Jubilál a Krikszánté a jövő hetén. Első jubileumát ünnepli a Városi Színházban, amelynek hatalmas mértékben annyian tapsoltak már ennek a nagyseikerű operettnek, hogy kisebb befogadóképességű színházban hetvenöt többször látat jelentene máris a Krikszánté nagy sikere. Alpar Gitta, Vigh Manci, Molnár Vera, Galotai Szilárd, P. Árrigó, Szirmai nagyseikerű együttesével szombaton kerül színe a ragyogó kiállítású, mulatságos operett.

* Pénteken Rózsaszegyet kiállítású a Cidny. Széppellett nagyhatású énekes népszimfónve kerül színe a Városi Színházban. Főszereplők: Rózsaszegyet, Molnár Aranka, a Vígsszínház tagja, Kősségi Teréz, Horváth Cseleny, Sük.

Harminc éve demokraták

II.

WILHEIM ADOLF dr.

Wilhelm Adolf dr. portréja az első sorában kíváncsok azok közül a férfiak közül, akik a Demokrata-párttal együtt a pártközeli tartozások harmincadik évfordulóját ünneplik. A pártnak komoly, nagytudású és munkástagja, aki a felváltó harminc év alatt csaknem minden akcióban komoly vezető szerepet játszott.

1889-ben a választóörvény idejében — kezdi emlékeztetni Wilhelm dr. — felkeltek az újságok figyelmét az akkor még ifjú Vásonyi Vilmos szereplésére és beszédére. Kíváncsi lettem rá. A Pöcher Sándor utcában, közel a parlamenthez volt akkor a Pongrácz-féle vendéglő, odajártak az egyetemi hallgatók. Nem sajnáltam a fáradságot, egyik este egy orvos barátommal együtt elmentem oda. Kilenc évvel idősebb vagyok Vásonyival és így már rég túl voltam a diákkorom. Azért mentem csak el, mert látni akartam. A vendéglő külteremében zivaj és járkálás volt, mint ahol fiatal emberek vannak együtt, de Vásonyi még nem volt ott. Egy ideje már ültek, nikor ékeken zaj jelezte jöttét s valóban: körülbelül háromszáz győrszereszhallgatóval együtt megjelent Vásonyi Vilmos. Ha jól emlékszem, sapka volt a fején, élénk volt, csupa tűz, láng, ő elől jött, utána a tömeg. Ekkor még nem ismerkedtem meg vele: csak láttam...

— Az 1894. évi községi választások előtt ismerkedtem vele össze. Tagja voltam a Terézvárosi Polgári Körnek és ahhoz a csoportba tartoztam, mely Sümegiével, Gál Károlyval stb. együtt elmozdított a kasszánál kintendó paktumot, főleg azért, mert Vásonyit akartuk bejutatni a törvényhatóságba. Az akkori klikkvezérek ezt „jattalnak” tartották s mikor Polacsék (később Pelló) Sándor dörgő állipikat tartott a paktum ellen, Rózsaványi Manó az elnöki székből azt kiáltotta:

— Demagógia!
— Mi vásonyisták! „sprengeitük” a gyűlést és kivonultunk, bár jól emlékszem: a bankettünk ára is ki volt fizetve. Egyenesen a Milenczán-kávéház

különtermébe vonultunk, ahol a különakólót határoztuk el. Azon az estén ismerkedtem meg Vásonyival közelebbről. Két hét múlva a Lövőde nagytermében tartottuk az első nagy választógyűlést. El kellett mennünk a VII. kerületbe, mert a VI. kerületben nem kaptunk megfelelő helyiséget. Emlékszem: ezen az ülésen Wallák Soma kereszténység hasonlított Vásonyi erejét. A győzelmes választás után már a Hungáriában ülésünket mi demokraták és Békai Albert, a kitűnő humorista és ügyvéd azt mondotta: „A tusta pontyok kőse beküldték Vásonyit csudának, hogy kisse megzavarja nyugalmukat”. Állandó tanúink az Abbazia-kávéház különtermé lett. Mikor a Demokrata Kör megalakítottuk, Ben Zsigárd együtt engem küldtek ki az alapszabályok elkészítésére. Az immár harminc éves demokratá párt további történelme egész história volna, könnyebb és nehezebb időköt éltünk át egyformán.

A maga működéséről röviden ezeket mondta Wilhelm dr.:

— 1903 óta állandóan tagja vagyok a törvényhatóságoknak. Húsz évig pártbiztos voltam. A terézvárosi II. számú iskolaszéknek 1900-ban lettem tagja, majd domkoka, alenőke, végre elnöke. Ebben a munkakörömben részem volt a napközi otthonok megerősítésében. A Városházán nem tartoztam a hangos szereplők közé, működésem súlypontja a bizottságokban játszódtott le. Tagja voltam a központi választmányoknak, közlekedési, jótékonyági és középítési bizottságoknak és sok esetben döntő szavam volt. Vásonyi összes akcióiban résztvettem, a közlekedési bizottságban a Kossuth Lajos ucai villamos, a városi villamosnak megváltása és Budrá való átvezetése kérdésében, a középítési bizottságban: a fertőtlenítő intézet építése, Gellért és Arzál-fürdők, valamint az iskolák létesítése kérdésében. Így röviden szinte csak a vezérszavakat mondhatom el, de alkalmat fogok keríteni, hogy a párt története szempontjából is néhány érdekes emléket megírjam a Polgárnak...

* A „Halló, Amerika!” bemutatója a Fővárosi Operettszínházban. Hónapokig tartó és arányaiban rendkívül előkészítésköt után a jövő héten, pénteken, január 30-án mutatja be a Fővárosi Operettszínház új revűjét, amelynek címe

Halló, Amerika!

Az előkészítéleteket a színház régi, kipróbált erőinek támogatásával Jack Haskell vezeti, aki egyik legelső, elismert mestere az ilyen nagyszabású revűk beállításának és akit Newyorkból szerződtetett a színház. A megcsokott zenés műfajoktól teljesen eltérő, dűszerű, eredeti énekes és táncos látványosságok fog most megismerkedni közönségünk. A legkiválóbb magyar írők írta azokat az apró komédiákat, amelyek összekapcsolják a dalok, táncok, felvonulások és tümegjelenetek sokaságát, a káprázatos színes és fényes képek oly sorozatát, amelyet nálunk még nem láttak. Az eredeti amerikai rajzok után és részben Madai Béla tervei szerint készült, ragyogónál-ragyogóbb részletek sűrű változásos tündökölő keretét adták az egyes jeleneteknek. Minden jelenetben a magyar operettjártás, az énekes és táncművészet legkiválóbb képviselői lépnek fel. Közülük Pöchy Erzi, Biller Irén, Forjas Teri, Szokolay Oly, Halmai Tibor, Tolnay Andor, Udjary Lajos, Békessy László, Sarkadi Aladár, Feneczy Károly, Párlós Gusztáv, Latádr Kálmán, Balint Béla, Fataky Ferenc, Gyöbö Lajos. Közülük csatlakoztak Lala Collins, Edna May, Constance Carpenter, London táncművészei, továbbá a tizenhat Haskell-gejl, akik nevezetesen voltak a legkiválóbb londoni revűvelnek és most először lépnek fel a kontinensen.

A Fővárosi Operettszínház körusát és tánckarát olyan létszámba emelték, amilyen magyar színpadon még nem volt együtt. Fa. agó Gőza és több külföldi revű tervezővel nyolcórán száz meg száz modern díszek, fantasztikus, festői jelmez készült. Megérdemlették a zenekart is, amely Ma-ton Gőza vezetésével járása az új magyar kompozíciókat, valamint a logdivatosabb és legszebb külföldi dalokat és táncokat. A Halló, Amerika! jegyeit most szombaton kezdik árúsítani. A bemutató előadás összes jegyei már elkeltek.

* P. Márkus Emília, a magyar színművészet csodáját produkálja az Altona-ban, Fazekas Imre szenzációs sikerű színművében a Magyar Színház slágerében.

* Bajor Gizi gyönyörű, művészi alakítása ki-magasló eseménye az Altona-nak, a Magyar Színház szeszéjszögere.

* Csorós Gyula nagyseikerű pályája legszenzációsabb sikerét jelenti a korvettkapitány az Altona-ban, a Magyar Színház eseményeszerű sikerében.

* Gombaszögi Ella, ellenállhatatlan humora a legtekélyesebb művészi élvezetet nyújtja az Altona-ban, a Magyar Színház páratlan sikerű udonságában.

* Tarnay Ernő Ifrai melegségi alakítása az Altona-ban, a Magyar Színház nagy szenzációjában, a jeles művész egyik legszebb sikere.

* Sebestyén György hétón este a Bohémélet előadását vezényli a Városi Színházban.

* Néze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Színház helyárát.

* Szombaton Krikszánté Alpar Gittával a Városi Színházban.

* Kertész Desző elragadóan férfias képviselője és páratlanul mulatságos baronzoristája a pártján sikerű Fej vagy irás egyik szenzációjája a Beltrósi Színházban.

* Az Edzéstakodalon, Paul Géraldy remekműve szombaton kerül bemutatásra a Vígsszínházban. Az előkelő tónusú, modern francia számúrodalomnak reprezentatív alkotása ez az udonság. Varsányi Irén, Gombaszögi Frida, Gadl Franciska osztoznak a női főszerepekben. A bemutatót nevezetesen teszi Kürti József első fellépése is. Kende Paula, Kész Rózi, Sükely Irén, Székely Lujza, Dénes György és Földényi László játszóak a többi szerep.

* Farkas Imre két legnagyobb sikerét: az Iglió diákok és Túl a nagy Krivánon szerepel a Városi Színház vasárnapjait kértrendjében. Deletán Palló Imre fellépésével az Iglió diákok, este pedig a nagy sikerrel feljuttított Túl a nagy Krivánon kerül színe Baranyo szerepben Tamás Benővel.

* Titkos Ilona legnagyobb sikerét a Fej vagy irás-ban, Lakatos László páratlanul mulatságos komédiájában aratta, a Beltrósi Színház új slágerében.

* A szezon legnagyobb magyar sikere a Waterloo csata, Lengyel Menyhért komédiája naponta a Renaissance Színházban, kivéve pénteket, amikor is a legpoetikusabb Géraldy-szimfón: Szeretni... (Áimer) kerül színe.

* A Délház, Vajda Ernő világhírű vígjátéka, a héten még pénteken szerepel a Vígsszínház játékrendjén.

RIN-TIN-TIN
Egy alaskai kutya története
Kamarában
pénteken a
A nagy filmet megelőzi
RIN-TIN-TIN legendája
zenés dramolett
A főszerepekben
Szokolay Oly
a Főv. Operettszínház művésznője
Takács László
operatőres
Széles Ady
a Terézkerületi Színpad gyermekprimánndója m. v.
Előadások: 1/2, 5, 7, 8 és 10 órakor

PREMIER! PREMIER!
A Mozgókép-Díthonban!
GARZON ASSZONYOK
A művészi világfilme
3 ARANY
Az amerikai FOX bravúr-filmeje!
Előadások fel 4, fel 6, fel 8, fel 10 órakor

 GÁSPÁR FÜLÖP
Budapest VI, Hungária körút 72. szám
Telefonszámok:
4-68, 39-60, 60-21

Szállít **száraz tűzifát**
7000 kalórián felüli **porosz szenet**
Elsőrendű **retortabükkfaszenet**
házhoz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vagontételekben is eszközöl.

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

Ezüstárugyár
díszárnyékok és evőeszközök dús választékban, gyártárában és rendkívül előnyös árcéltáblák mellett.
Schleifer Budapest VII. kerület, Kazinczy uca 14. szám. Telefon: József 138-28

STELLA SÜTŐPÓR
Gyár: Rottenbiller u. 46

Olcso szőnyegvásár
Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Holló uca sarok

Elsőrangú román import

bükk hasáb tűzifát
vagontételekben is

azonnal szállít:

PROSYLVANIA RT.
TELEP: JÓZSEFVÁROSI P. U. X. SZÁMU KAPU
TELEFÓN: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V. NÁDOR U. 21

Hálószobákat, ebédlőket, uriszobákat, szalon- és klubgarbiturákat, konyha- és előszobaberendezéseket legújabb technikával árban szállít: Sándor Ignác bútorgyárban, Dessoerffy uca 13

Tűz ellen biztos a harcodd,
Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsa uca 85. • Telefon: 37-31.

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippa herceg ud. pinczéje)
1911-es és 1913-as töltés.

Varrógépek, kerékpárok,
legolcsóbbak Weisz Béánál Budapest VIII., Baross uca 69. sz. részletfizetésre

Háló, ebédlő,
úriszoba, meglepő olcsó árban
ORION, Andrassy út 52. Bejárat Bőtvös utcában

Perzsa és gyári szőnyegetek

vesz és elad **ANTIQUART 27.** (Gazdátlan: Sternberg Z. J.)
Dob u. 31. Kazinczy u. sarok Tel.: J. 123-87, J. 123-59

40 szám	FOGORVOS	40 szám
R	Med. Univ.	R
S	Dr. Kovács S. és Barna I.	S
Z	Főorvos- ogorvos, Budapest VII., Erzsébet körút 40-42	Z
L	Műfogak, fogszorok teljesen szájpadiás nélkül.	L
E	Aranyhitek és koronák aranyat pótló fémhitek is.	E
T	Fogházak, fogtömés (piombájak) érzéstelenítve (caitálással) is. Műtétnek esetén is forduljon a legnagyobb bizalommal 40 év óta fennálló rendelőnkbe.	T
R	Vidékiek soronkívül fogadtatnak! 10 évi jótállás!	R
E	Rendkívül mérsékelt árak! Orvosi tanács díjtalan.	E
S	Rendelési óra: 9-12-ig, délután 2-4-ig. — Vészt- és ünnepnap dé. e. 10-1 óráig. — 40 éves praktika	S
40 szám	FOGORVOS	40 szám

PAPLANT árban minőségben, kivitelesen a legelőnyösebben kaphat **Blauánál, VII., Király uca 19** az udvarban.

Külföldi illatszerek
és kozmetikai
különlegességek **BALASSA HUNGARIA**
DROGERIA Budapest,
VIII., József körút 13

Szenzációs olcsóság!
80 cm. széles futószenyeg **50.000 Ft.** Ebédlő- és futószenyegekben nagy választék. **Rein Sándor** kártyos-keltek-nagykereskedő, Budapest VI., Teréz körút 1/a szám

Dévai Testvérek ezüstárugyár Rt. gyártmányai **Dévai Jenő ékszerésznél** VIII., Rakóczi út 61 szám kicsinyben **Demokrata párttagoknak gyári árban**

Villamos reklámokat készít

Dr. techn. Molnár és Szegő

Budapest VI., Hajós uca 36. sz. Telefon: 125-88

Machlovits Ferenc és Társa utóda

Fenyvesi Aladár

Műszaki különlegességek:
Nemez (fés), esztendő, fém, lőszórós- és poliróz összes anyagok minden célra. Galvanizáló anyagok és teljes berendezések. Csiszoló gépek

Főziet és központi iroda: **Budapest, Baross u. 47**
Telefón József 25-05
Sürgőnycim Polifiliz Budapest

Ausztriában: **Wien, Daugasse 1-n**
Telefón 3338-VI.
Sürgőnycim Polifiliz Wien

Bucarest, Strada Smardan 28
Kolozsvár, Str. Maria Regina 11

Fiákküzetek.

Budapest VI., Dimos császár út 25. Telefon 118-51.

Miskolc, Arany János uca 66. Telefonszám 1004.

Zombathely, Erzsébet királyné uca 43. Tel. 447

Pannonia kávéház

MISKOLC, Széchenyi és Kossuth uca sarok

A demokrata- és kereskedővilág találkozóhelye!

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét, gyermekkoscsik ellismert járműségeinél fogva legolcsóbb **Mikler** gyárában, VII., Dohány uca 6. szám. Telefon József 124-12

Mindennemű gazdasági gépeket a legolcsóbban azonnal raktárról szállít:

Dénes B. Rt.
Budapest

Központi iroda:
V, Váci út 98

MINTARANTAR:
Budapest VI., Vilmos császár út 61
SURGONYCIM: „DEBERT“

szakorvosi rendelő vér- és nemibetegek részére **EZÜST SALVARSAN OLTÁS**
Rendelés egész nap. Rakóczi út 32. sz., I. em. I. Rókusfal szomban

Márványírókészlétek
tálak és hamutartók

Telefón: 77-51
Vidékre is szállítók
Márványáru Vállalatnál
Budapest, VI., Rózsa uca 51-53
(Király uca közelében)

Hálószobák, ebédlők túlszűrt raktárunkban **mélyenleszállított árban kaphatók**
VII., Dohány u. 62 **Löwy Testvéreknél** Newyork palotával szemben

Fodor Testnevelő és Vívóintézete

Specialitás:
gyermektestnevelés!
TELEFONSZÁM: 996

IV, Petőfi Sándor uca 3

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Január 24. szombat

Központi Demokrata Kör, Pollaikai est. (8.)
Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör,
Ifjúdemokrata műsoros est. (8.)

Január 25. vasárnap

A Lakók Országos Szövetségének gyűlése a régi képviselőházban (Főherceg Sándor uca délelőtt 11.)

Január 26. hétfő

III. ker. Demokrata Társaskör, VII. kultúrest (8.) — Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör. Nézőport megatalkálása (7.)

Január 27. kedd

Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör, Bródy Ernő előadása az időszaki város-politikáról.

Január 28. szerda

Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör, Ifjúdemokraták kedélyes estje (8.) — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör, Tagváltó vacsora (8.) — Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör, Fedor-Csák János épitő-mester előadása.

Január 29. csütörtök

Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör, Választmányi ülés (7.) — Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Párt, Tagváltó vacsora. (8.)

Január 30. péntek

Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör, Grünwald Sándor mernék előadása a rádióról.

Január 31. szombat

Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör, Műsoros est. (8.)

Február 1. vasárnap

XII. választókerület Nemzeti Demokrata Pártjának iparos-és kereskedő gyűlése a háború és adókérdésről. (Uteg uca 4. d. u. 4.)

A Demokra taPárt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI., Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-05).

Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház, Telefon J. 85-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (II., Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaskör (III., Kulcsár uca 1. Pártnap: szerdán).

Belvárosi Demokrata Pártkör (Központ: csütörtökön).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V., Köhly uca 4. Tel. 69-76. Pártnap: kedd).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI., Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerület Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7.).

Külös Terézvárosi Demokratakör (XII. választókerület, Uteg uca 4.).

Demokrata asszisztánsok: I. Reiss Dávid Asszisztáns (Karikás vendéglő). — II. Demokrata Barátok Asszisztánsága (Központi Demokrata Kör, asszisztáns csütörtökön). — III. Ledermann Mór Asszisztáns (Báthory kávéház, asszisztáns hétfőn). — IV. Bródy Ernő Asszisztáns (Blaskó vendéglő, Sziv. u.). — V. Turell Asszisztáns (VI., Szendrői u. és Felszörvősr. u. sark, vendéglő, asszisztáns szerdán). — VI. Polgári Jólétkong Asszisztáns (Lovranna kávéház). — VII. Első Budapesti Asszisztáns (Teréz körút 17., Kómáves vendéglő, asszisztáns kedd).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII., Király u. 65. Tel. J. 119-57. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII., Damjanich u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvacsora: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII., Thököly út 89. Tel. J. 81-34. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII., Rakóczi út 41. Tel. J. 94-92. Pártnap: kedd. Társasvacsora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII., Déry u. 16. Pártnap: csütörtök. Minden hó első szombatján kultúrestély és társasvacsora).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII., Baross u. 84. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX., Ferenc körút 1. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvacsora: csütörtök).

Külös Ferencvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Meszlényi kávéház, Üllői út 95.)

Újpesti Nemzeti Demokrata Párt.

Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt.

Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt.

Kispesti Nemzeti Demokrata Párt.

Monori Nemzeti Demokrata Párt.

Miskolci Nemzeti Demokrata Párt.

Győri Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— A Lakók Szövetségének nagygyűlése a lakbérterhek enyhítése érdekében. A Lakók Szövetsége a Demokratikus Szervezetben tömörült pártokkal karöltve január 23-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a régi Országgyűlés nagygyűlését tart, hogy az emelkedő lakbérrel kapcsolatos témakört megvitassa. Bródy Ernő dr. elnököl a nagygyűlésen, amelyen állást foglalnak a februári házbérek ügyében. Követlenül fogják a szorosban mérséklést és a közismert pártoknak nemzeti teherrel megfellelő rendezését. A nagygyűlés előadói: Fata Sándor dr., a Lakók Szövetségének főtájtára, Reiss Zoltán dr. műépítész, azonkívül felszólalnak a Demokratikus Szövetséghez tartozó pártok képviselőitől is. A nagygyűlés a fent említettek kivül állást foglalt a lakásépítkezés ügyében is, a követelni fogja, hogy a lakásénység enyhítése érdekében hajtsák végre a régebben tárgyalt nagyobbabszabási állami lakásépítési akcióit.

— Pártvezetési ülés. A III. ker. Nemzeti Demokrata Párt 21-én, szerdán pártvezetési ülést tartott, melyen a választások előkészítésével és az ezzel kapcsolatos propagandával foglalkozott.

— Felolvasás a Központi Demokrata Körben. A Központi Demokrata Kör a hó 18-ai társasgyűlésén Terézvárosi Sándor dr., a kiváló író és publicista olvasta fel több kultúrpolitikai és nevelési a hullatóság nagy tetszésének kíséretében. Felolvasás után társasvacsora volt, majd tánc következett, mely a reggeli órákig tartott.

— Uj demokra szervezet. A Krisztinaváros (III. vál. ker.) népes küldöttsége kereste fel a héten a Központi Demokrata Körben Vázyonyi Vilmost, a Nemzeti Demokrata Párt vezetőjét és közölte vele, hogy a Krisztinavárosi polgárság meg akarja alakítani a maga demokra szervezetét. Vázyonyi Vilmos örömmel vette tudomásul a bejelentést és ez alkalommal a jelenvotó pártvezetési tagokkal egyetértésben úgy döntött, hogy a krisztinavárosi szervezet pénteken, a hó 23-án alakul meg a Központi Demokrata Kör helyiségében.

— Megalakult a Kóbányai Nemzeti Demokrata Párt. Kóbányai demokra polgársága már régebben terrovetto, hogy demokra párt szervezetbe tömörül. Az előmunkálatok már hetek óta folynak és oly stádiumba jutottak, hogy a tényleges megalakulást megelőző szervező értekezletet egybe lehetett hívni. Szerdán, a hó 21-én a kóbányai Grand kávéház különtermében gyűltek egybe a kóbányai szervezőbizottság tagjai. Veszely Károly közölte a polgárság nevében Bródy Ernőt, a Nemzeti Demokrata Párt ügyvezető-elnökét, aki hosszabb beszédében foglalta ki az alakulás szükséges voltát, a városi politika jelentőségét és a Demokrata Párt szerepét, mely a Demokratikus Blokkban egyesült pártokkal vissza akarja adni a fővárost az alkotásnak és a haladásnak. Gergely József, Heller Sándor, Leszli Dezső, dr. Farkas Zoltán és Tetzely Károly felszólalás után 30 tagú szervezőbizottság kiállítását határozta el az ülést követően, mely a központtal egyetértésben a legközelebbi időn belül egybe hívandó nagygyűlés keretében fogja a Kóbányai Nemzeti Demokrata Párt végleges szervezetét megalkotítani.

— A XII. kerületi (angyaliföldi) Nemzeti Demokrata Pártban a hó 16-án tartották az ifjúdemokraták alakuló gyűlésüket. Elnöküké Vázyonyi Jánost választották, ki az alakulásnál jelen volt. A XII. kerületi demokra kör ügyvezető-elnöke dr. Földvári Béla meleg szavakkal köszöntötte az ifjúdemokraták vezetőit. Vázyonyi Jánost a reámutatott arra, hogy 30 évvel ezelőt nem sokkal idősebb korában Vázyonyi Vilmos is ebből a kerületből indult diadalútjára. Vázyonyi János nemcsak hivatalos, de hivatott vezére is lesz az ifjúdemokratáknak és majdan a magyarországi demokraéknak, nemcsak azért, mert egy nagy név viselője, hanem jelleménél tudásánál és képességénél fogva is. Vázyonyi János nagy lelkes eljónás közepette emlekedett szőléra: „Nékem — úgymond — nem kell programot adnom, én a programomat a szűl-tésem percében, abban a pillanatban, midőn Vázyonyinak szűltem, kaptam meg. Ebben a kerületben élek a legifjabb demokraé; azok az öregek, akik régi harcokban meg-

szédve ma is az idealizmus hűségese rajongói. Az apák művét folytatni kell a második generációnak és ha a fiatal Vázyonyi Vilmos nevével győzött a demokraé, talán a második fiatal Vázyonyi és Onök kedves barátain, akikre mind jövendő munkatársainra, remélem büszke lehetek, is sikerrel fogják lobogtatni a demokraéa lobogóját”. Vázyonyi János után még Hus Hugu, az ifjúdemokraták ügyvezető-elnöke beszélt. Aelnöküké választották Farkas Lajost és Anker Józsefet.

— A XII. kerületi demokra asszonyok értekezletét tartották a XII. kerületi demokra pártkörben és elhatározták, hogy megalakítják az „Angyaliföldi Jótékony Nőegyletet”. Az alapítás és szervezkedés nehez útjór munkáját Cserháti Margit és Gáspár Fülöpné végzik. Az alakulógyűlés február hó 2-án lesz, melyen Vázyonyi Vilmosné is meg fog jelenni.

— Propagandast. A XIX. vál. ker. demokra pártkörre f. hó 21-én tartotta rendezt helyi propaganda estélyét. Az első felszólaló Bauer Árpád volt, ki határozottan beszédben hívta fel a polgártársak figyelmét a közélő közszégi választásokra és különösen az öntudatos kereskedő és iparos réteget, hogy szervezetlenül álljon a választásokon a biztos győzelem reményében. Utána dr. Kőröncsik Zoltán, a kör elnöke, nagyabszabási beszédben vázolta a jelenlegi helyzetet, visszapillantást vetett a múltba és óva intette a polgárságot, hogy felüljön egres urak liberális jelzőválnak, különösen azoknak, akik a párt zászlaját elhagyva, igyekeznek a demokra párt programját elszájtítani, melyet komolyan megvalósítani nem is gondolnak. A polgárság csak oly vezérek után mezik, kik a multtal és jelenrel bizonyították, hogy a polgárság érdekeit mindig komolyan a szívükön viselik és a polgárság érdekeit élnek, halnak. — A szópen sikerült est „A Polgár” életévesét ért véget.

— Tagváltás. A XIX. vál. kerület újonnan belépett tagjai tiszteletóra f. hó 28-án, szerdán este tagváltó vacsorát tart, melyen a párt nagygyűlési képviselői is megjelennek. Az ünnepi beszédet dr. Gál Jenő, a lipótvárosi demokra párt elnöke tartja.

— A XVIII. ker. Demokrata Kör ifjúsági csoportja f. hó 16-án, pénteken tartott népes taggyűlést Thurzóczy Zoltán folytatva magvasítélet, szeptem felépített szociológiai előadásokat. Ezáltal a vállaltól tartott értékes felolvasás, a multtal megérdemelt általános tetszést váltotta ki halgatóságától. A taggyűlést követő választmányi ülés elhatározta, hogy f. hó 24-én szombaton, este 8 órák kezdetén, a kör környvtára javára, előszáraz művészek közreműködésével, műsoros táncestélyt rendez, mely alkalomról a vezetőség kért a megjelenést, hogy a kultúrális célra való tekintettel természetben, vagy pénzbeli adományokkal tagyok lehetnének a könyvtár növekvő elterjedését. Belepti díj nincs. Eddig a környvtár javára Bauer Géza, Feldmann Gyula és Kovács Isz. urak, egyenként 20-20 példány könyvet ajánlottak fel. Ezen kezdeményezés nemcsak társakodás-sükért a választmányi gyűzőkönyvi közzévetet szavazott meg. — F. hó 20-án este 6 órakor a XVIII. ker. Demokrata Kör ifjúsági csoportjának taggyűlésén Grünwald Sándor főmunkák nepperszi szabadelőadást tart a rádióról.

— Dr. Bródy Ernő, a XVII. vál. kerületi Nemzeti Demokrata Pártkörben, a XVII. vál. kerületi Nemzeti Demokrata Pártkör f. hó 27-én nagy politikai vacsorát rendez, amelyen dr. Bródy Ernő az aktuális város-politikáról tart előadást.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Körben az iparos szabóestély szerdán, január 28-án este 8 órakor Fedor-Csák János épitőmester „Hörnyan indítható meg a maszinpétkészést” címen előadást tart. Erre az előadásra minden társakört, gazdasági egyesületet meghív a kör elnöksége.

— Művészt. A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör és a 38FC 1925. január hó 31-én, szombaton este 8 órakor műsorral, tombolával és táncpal egyekbétett jótékonyestélyt estélyt rendez, amelyre a meghívott székültek. Az estélyen Újné Dinnnyessy Juliska, a Belvárosi Színház kintón művésznője is fellép.

— Iparosgyűlés. A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör Iparos-szabóestélye f. hó 22-én taggyűlést tartott amelyen gazdasági problémákkal foglalkozott a szabóestély Kramer Adolf elnök vezetése alatt.

— A Kőbányai Kertész elnöksége a 17-ve hirdesztet vacsorát a hó 24-én, szombaton este 7 órakor tartja meg a Sósúföldi vendéglőben. Utolsóalatti számunkban közölt értesítésünkben ezúton igazsítjuk helyre. A vacsorán való részvétel bejelentésben örvényes most is.

Lipótvárosi Demokrata Kör
tagjai részére
ízletes házikoszi
naponta 12 óratól 3 óráig!
Leves
Sült, kórités
tészta vagy sajt
Menü: 22.000 K
Fischer J.
vendéglős

Füüdőszoba berendezések
autogei sor és gázfürdő, kályhajavítások
épületbódagos munkát
WIESEL ADOLF
VI, Vilmos császár út 47. Telefon: 91-20

Az aranymérleg adóproblémája — adókérdés

Hann Arnold előadása a Magyar Közgazdasági Társulatban

I.

A közgazdasági élet egyik élettétele, a hitel, eldöntötte azt a kérdést, hogy behozzuk-e az aranymérleget, vagy sem? A hitel a mérleget valószínűsítő követel és a valószínűsítő csakis az a mérleg tüntetheti fel, mely nem a különböző értékű koronára, hanem az aranykoronára van felfektetve. Az aranykorona azon tulajdonsága, hogy értéke meglehetősen stabilis az aranymérlegben meglesz, de a másik tulajdonságát, hogy fénylik, a mérleg nélkülözni fogja.

Amikor Wekerle pénzügyministersége alatt a forintról áttértünk a koronára, ennek a metamorfózisnak első effektuma az volt, hogy a milliommosok száma megszaporodott, az aranymérleg behozatala ellenkező hatású lesz: megszaporodnak a koldusok. Ezt a szomorú tényt szem előtt tartva, önként felmerül az a kérdés, hogy vajon megköszönjük-e az aranymérlegre való sürgős áttérést akkor, amikor világos, hogy az aranymérlegnek áldásos hatásával szemben, annak sok esetben romboló kihatása lesz. Nem voltak vakok, amikor a mérlegekben a papírkoronák mammutmennyiségbe tobzódott, hiszen tisztán láttuk a mérleget irradni voltát, de ábrában jártuk a táncot, melyet azonban mindvégig folytatni nem lehet és nagyon sokan gondolkodnak a demaskírozás szomorú pillanatára.

Az aranymérleg — a demaskírozás —
Akkinek álaruk alatt lide, szép arcuk van, azok alig várják a demaskírozást, de versengőnyaruknak mentül tovább akarják betegségeiket az álarc alatt rejtgetni. Vannak akik azt vallják, hogy bátor szívvel és halgatás nélkül kell a műtetet végezni. Elismerem, hogy a bátor szív az életben igen sok eredményt képes elérni, de közgazdasági problémáknál inkább a hideg beszám a kibontakozás és ha a halasztás a közgazdasági érdekekben áll, nyugodtan bevárnam az alkalmas pillanatot, amikor az új benyomulások mentül kevesebb áldozatot fog lerepíteni; annál is inkább, mert az áldozatok az egészséges vállalatok közül is többeket magukkal rántanak. Ha kilitás és remény van arra, hogy az aranymérleg behozatalának elhalasztása által annyira megerősödnök, hogy az aranymérlegre való áttérés rájuk néve létkérdés lenni megszűnt, akkor a közgazdaságunk megvárakoztatásának elkerülése érdekében elhalasztam az aranymérleg sürgős behozatalát. Ha azonban egyes vállalatok megzomósodása a közgazdaságunk várható javulása dacára, két éven belül nem remélhető, az aranymérleg behozatalát ezen időn túl nem odázam el.

Fontos kérdés, hogy az aranymérleg felállításra egy új pénzügyes behozatalától tetszőleg függővő? Mindenestre iudis lenne, ha úgy, mint Németországban és Ausztriában, már más pénzügyesre áttértünk volna, de nézetem szerint a pénzügyes kérdése az aranymérleg behozatalánál nem lehet conditio sine qua non, mert csak előszerűség kérdéseirol van szó. Igaz ugyan, hogy a kisebb valutára való áttérés, amint a koronaváltásnál tapasztaltuk, kevesebb zökkenéssel jár mint a nagyobb pénzügyesre való áttérés, de a német és osztrák példa mutatja, hogy az átváltásnak semmiféle veszélyes következménye nincs. Jobb volna, ha a két változáson, az aranymérlegben és az új pénzügyesre egyeztetve átesünk, már azért is, hogy a piac ne kétszer legyen irrtalva.

Az aranymérleg behozatala, fakultatív már azért

sem lehet, mert azok akik az aranymérlegre nem térnének át, már ezen ténykedésükkel a vagyontalansági jobban mondva hitelképtelenségi bizonyítványt kiliáltják magukról. De ettől eltekintve az aranymérlegre való áttérés kötelező voltát azért kell elrendelni, mert ha már áttértünk az aranymérlegre, akkor öszintén fel kell tárnunk egész közgazdaságunk és annak egyes alyainak igaz helyzetét és a magyar közgazdaságunk hitele nem tűrheti azt a helyzetet, hogy egyes alnyok még széptügenszenk és takargasznak, hanem a demaskírozásnak öszintének és állatolomnak kell lennie.

Az aranymérleg problémája nem könyvelés-technikai, hanem eminenter közgazdasági kérdés. Akár elhalasztjuk az aranymérleget, akár nem, akár áttértünk előbb más pénzügyesre, vagy nem, akár obligatórius, akár fakultatív lesz az aranymérleg behozatala, mindenképpen egy fontos tényezőre lesz szükség, mely tényező nélkül közgazdasági állapotunk sikeres változást el nem érhet és ez a tényező: az állam közreműködése. Felőrtések elkerülése végett mingyárt kijelentem, hogy közreműködés alatt anyag támogatást nem értek. Elégő helytelenem, hogy az állam versenyekeletlen vállalatokat anyagi támogat, versenyképes és életképes vállalatokkal szemben, utóbbiaknak adomillióidjaitól. Közreműködés alatt a jelenlegi társulati adórendszernek néhány évre való felügrosztést és ezen időre az ösztályadórendszerre való áttérést értem. Ha azt akarjuk, hogy az aranymérleg behozatala közgazdaságunk erőteljes fellendülését eredményezze, akkor azt junktumba kell hozni adórendszerünk ideiglenes megváltoztatásával.

Tisztában vagyok azszal, hogy a most mondottl támadási felületet adtam azoknak, akik úgy völik, hogy közgazdaságunk szánálási költősegt az állammal akaron fizetett. Elismernem, hogy első hallásra az illetékek isznak van, de méltóztassék megengedni, hogy kifejtsem, miszerint semmiféle anyagi áldozatot az állam részéről nem lehet szó, sőt a kinestar az eddigi bevetelére is számítat, hiszen ha a vállalatok az egészségesebb ösztálypolitikára áttérhetnek — amelyben jelenlegi súlyos adótervek között gátolják — az ő érdekükben lesz, hogy mentül nagyobb ösztályok kiönthessenek, miáltal nemcsak az eddigi társulatiadó-bevetel megköszülitiek (talán még el is éretik) hanem a részvényesek által fizetendő vagyon- és jövedelemadóban, a kinestar az eselleges társulatiadó-hiánnyal szemben bő kárpótlést fog nyerni.

De eltekintve ettől, az állam saját jól felozott érdekeiből is köteles a közgazdaság szánálásánál közreműködni; hiszen saját szánálása öszefüggő közgazdaságunk talprállításával. A külföldi költőben megzavazása még nem jelent szánálást, a külföldi költőben az államot csakis abba a helyzetbe hoztatta, hogy egy ideig a felszínen tarthatja magát, amíg közgazdaságunk abba a helyzetbe nem jut, hogy erőteljes adófértéssel az állam segítségére szíthessen, de ehaz szükséges, hogy az állam a vállalatokat ne gátolja abban, hogy ezen kötelezettségeiknek meg is tudjanak felelni. Ha az állam mint beteg test szánálása szorul, akkor rövidtávon pénzügyi politika lenne, ennek a taktnek szerveit a kereskedelmel, az iparral, a földet, a pénzintézeteket a szabad mozgás lehetőségétől megfosztani. A beteg test csak akkor szánálható, ha az őt fenntartó szerveket betegre nem tessék.

— Művészeti. A Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kőr ifjúsági csoportja a hó 24-én, szombaton táncal egybekötött művészeti rendezést, melyre tagjai ezúton is meghívja.

— Népönkya. A Józsefvárosban. A XVIII. választókerületi demokrata körnek vezetősége a Szerdahelyi uca 1. sz. házában népönkyaht létesített, melyet a népjóléti miniszterium, a főváros, de támogatásból tart fenn. Az értekezlet, melyet Zimmermann Dezsőval és dr. Vető Miklóval és az élen a kerület helybizottsága és az ifjúdémokrata csoportja vezet, 90 szegény kerületbeli iskolásgyereket, 40 felnőtt és 40 tanonc kap naponta ebédet és 40 tanonc ezenkívül vacsorát is.

— Ifjúdémokrata női szervekedés. A XVIII. választókerületi hölgyei Zimmermann Dezsőval vezetősével elhatározták, hogy az ifjúdémokrata csoporton belül külön helybizottságot alakítanak a férfiak kulturális és politikai munkásságának támogatására. A hölgycsoport tagjai hétfőn, 26-án este 7 órakor tartják első értekezletüket, melyen részletes munkaprogramot dolgoznak ki.

— A XXI. választókerületi Demokrata Kör vezetősége. Pakots József nemzetgyűlési képviselő, elnök addig is, amíg a Ferencvárosi XXI. választókerületi Nemzeti Demokrata Polgárok Köre véglegesen megalakul, a szervezési munkák sürgősségére való tekintettel a XXI. választókerület kör- és pártgyűléinek vezetésére dr. Keéncs Boldizsár, Davas Gyula, dr. Zahler Emil, dr. Fülöp Gyula, dr. Leudavy Andor, dr. Epstein Manó, Wirth Zsigmond, Kardos Jenő, Szilasi Gyula, Schwarz Lipót, Boschán Jakab, Szoldák Pál, Fersner Ernő, Berkovits József, Stein István vezetőségi tagokat kérte fel.

— Intézköztöltészi ülés a külső Ferencvárosban. F. hó 19-én a XXI. választókerületi Pakots József nemzetgyűlési képviselő elnökele által intézköztöltészi ülést tartott. Tárgya a szervezési részleteinek megbeszélése volt.

— A Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör f. hó 22-én este 7 1/2 órakor választmányi ülést tartott, amely Pakots József nemzetgyűlési képviselő elnökele alatt a legutóbbi elnökségi ülés határozatát egyhangúlag magévá tette. Az ülésen felszólaltak Szilasi Gyula, Pogány Jenő, Pick Dezső, Vadász Jenő, Boschán Jakab, Bolgár Bezső, Kiss Károly, dr. Newelt Sándor, Angyal Sándor, dr. Leudavy Andor, Davas Gyula és Hechi Jenő. A Polgár propagálására kiüldött sajtóbizottságot Weinberger Márton és Csiky Dezső új tagokkal egészítették ki. Az ülést követő pártvasorán dr. Zahler Emil üdvözöl szavalt után Pakots József nemzetgyűlési képviselő a politikai helyzetet ismertette.

— A Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Párt XX. és XXI. választókerülete f. hó 29-én este 7 1/2 órakor a szervezés tárgyában tagértekezletet tart. Ezt követőleg vacsora keretében fel fogják avatni a körnek 200 új tagját. A felavató beszédet dr. Epstein Manó tartja.

— A Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVIII.) elnökségi ülése. A XVII. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártkörének elnöksége f. hó 19-én dr. Weiller Ernő elnökele alatt ülést tartott. Az elnök megnyitójában Jókai Mór emlékéit idézi, akinek centenáriáját most ünnepli Magyarország. Természetesen találja, hogy a XVII. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártköre a magyar irodalom hallhatatlan szentjének ünneplésében részt kíván. Egy esztére magunkhoz varázsoljuk újra szellemét, magunk felé szögrosztatjuk a világitradalom égen töltöklök fényvel világító esillagot, Jókai Mór. Ajánlja tehát az elnöki tanácsnak, hogy február 3-át Jókai emlékének szenteljük és felkérjük a párt vezetőt, dr. Vázsonyi Vilmost az ünnepi beszéd megírtására. Vitéz Aladár föltárat Jeleni, hogy f. hó 27-én dr. Bródy Ernő az aktuális várospolitikáról tart előadást, melyet az elnöki tanács örömmel vesz tudomásul. Dézsi Jenő házmagy néhány, a kör belső ügyeit érintő indítványt tesz, melyeket Schmid Miksa, Juhász Lejos, Krausz Gerzson és Grünbaum Alajos hozzászólása után az elnökség magévá tett.

— A XII. kerületi Nemzeti Demokrata Pártban február 1-én a n. 4 órakor az anygyaföldi iparosok és kereskedők a házber- és adókérdésekben nagygyűlést tartanak. A gyűlésen megjelennek és felszólalnak pártunk öszes képviselői. A gyűlést a következő felragaszok hirdetik:

Iparosok! Kereskedők!

Ajtótolon kopogtat a februári lakberkerhe. Miből fizetitek?

A kereskedők és iparosok égötő kérdéseit fogjuk megbeszélni

a XII. kerületi Nemzeti Demokrata Párt (F. uon 311. 1A)

február 1-én, vasárnap délután 4 órakor tartandó nagygyűlésén.

Felszólalnak Vázsonyi Vilmos, Benedek János, Fabján Béla, Pakots József és Huska Vilmos iparistöléselt elnök, nemzetgyűlési képviselőink, Bródy Ernő, a Nemzeti Demokrata Párt ügyvezető elnöke, Demény Aladár, dr. Földváry Béla, a XII. kerületi Nemzeti Demokrata Párt ügyvezető elnöke.

Iparosok! Kereskedők! A ti néhez sorsotokról lesz szó. Mindnyáján ott legyetek!

Erkezett 800 fezt. Invázson törlő, a legprimább minőség darabja 28.000 koronáért **BELVÁROSI VÁSÁRNÁRU RT.** IV. Kammermayer u. 10. (Evang. templom épületében)

„JUSÁGÜZEM” könyvkiadó és nyomda részvénytársaság. Budapest. VIII. Róki Szilárd uca 8.

SPORT

× **Futball.** Örméll regisztráljuk a magyar csapat nilánói győzelmét. Az olasz vezető gól után elért 2:1-es eredmény mutatja, hogy játékosaink igazi magyar lelkesedéssel vetették magukat a küzelembe. Hozzájárul a győzelem ahoz, hogy a párizsi kudarcot, az egyiptomi vereséget elfeledjék idehaza és külföldön is. A karácsonyi idején lejátszott külföldi tőrök mérlege is a magyar futballsport magas nivóját jelenti. 45 mérkőzésből 31-szer győztek, 8-szor vesztek mecsset, míg 6 esetben eldöntetlenül játszottak a magyar csapatok. A legszob eredményt a KAC érte el, mely négyszer játszott és győzött.

× **Vívás.** A széri-vizsgára jelentkeztet vívókat — bár elemelt tudásuk a bizottság tagjainak kijelentése szerint meglehetősen ingadozó volt — II. osztályú minősítéssel képesítették. A magyar vívbíráskodás általában messze elmarad a vívók gyakorlati tudásától. — A **Nemzeti Vívó Club** f. hó 30-án 7 1/2 órakor rendezi első üdvöztét, melyen a nagyobb vívókлубok legjobbjai fognak részt venni. — Az **Atletikai Szövetség** megállapította a szezon versenyterminusait. A bajnokállapot nemzetközies lesznek.

× **Hokki.** A **Hokkiklub** — amelynek tagjaiból öszegsültöt csapatot most nyerte meg Csehszlovákia jégkorcsbajnokságát — tavasszal nyugateurópai túrára indul.

× A ping-pongban, ennek a szalpatikus szobasportnak van most volóságos reneszansza. Ahol teniszt játszanak, ott rendszeren ez a játék is divik.

Londonban még a klubokban is vannak ping-pongasztalok. Nálunk nálakulóban van a ping-pong-szövetség és versenyt is rendeznek.

× **Testgyakorlás.** Megírta **A Polgár**, hogy Németországban az egyetemeken kötelezővé tessék a testgyakorlást. Franciaországban viszont a háború óta már az elemi iskolában is naponta tartanak tornáort, melyen mind a fiúk, mind a lányok részt vesznek.

Felölös szerkesztő: Dr. Hajdu Mareel
Felölös kiadó: Zsombor Géza

Legfinomabb kalapok és sapkák
Radványi Jenőnél
Budapest, Baross tér 17. szám

Marica grófnő és Arvácska legsikerültebb leveletíró hangtelezen kaphatók
HANGSZE OTTHON Budapest, VIII. József körút 9.
ERETE MIHÁLY-nál
Felölös kezvezető: Gunesch György.